

Madalyonun İki Yüzünü de Görme Boyutuyla Öğretmen-Veli Hediyeleşmesine Bakmak: Minnet mi Çıkar mı?

Examining the Two Faces of the Medal in Teacher-Parent Gift Exchange: Gratitude or Benefit?

Yücel Kabapınar¹, Cansu Türkmen Demir², Miray Oğuzgiray³

¹Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, ykabapinar@marmara.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0001-6039-0096>)

²Sorumlu Yazar, Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, cansu.turkmen@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0002-5893-2105>)

³Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, mirayoguzgiray@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0001-5158-5975>)

Geliş Tarihi: 09.08.2023

Kabul Tarihi: 17.11.2023

ÖZ

Bu araştırmada, velilerin ve öğretmenlerin özel günlerde hediye alımı/kabulü ile ilgili bakış açılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olup durum çalışması desenine sahiptir. Araştırmanın çalışma grubunu; 2022-2023 eğitim-öğretim yılında ilkököl ve ortaokullarda öğrenim gören çocuğu bulunan 22 veli ve devlete bağlı farklı ilkököl ve ortaokullarda görev yapan 23 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında anket formları ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülen araştırmada, elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre veliler ve öğretmenler özel günlerde öğretmenlerin manevi değer gözeterek hediye kabul etmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Veliler, öğretmenlerin maddi değeri yüksek olan ve sınıf annelerinin baskıları ile alınan hediyeleri kabul etmemesi gerektiğini belirtmiştir. Bu düşüncelere paralel görüşler ortaya koyan öğretmenler ise hediyeleşmeyi toplumsal yaşamda yeri olan bir sembol olarak gördüklerini ifade etmiştir. Ortaya çıkan bulgular doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Etik, hediyeleşme, öğretmen, veli.

ABSTRACT

In this research, it is aimed to reveal the perspectives of parents and teachers regarding the purchasing of gifts on special occasions. The research is a qualitative research that has a case study pattern. The study group of the research was created and evaluated between 22 parents whose children are studying in primary and secondary schools, and 23 teachers who are working in different primary and secondary state schools in 2022-2023 academic year. Questionnaire forms and semi-structured interview forms had been used to collect the research data. In the voluntary based research, the obtained data had been analyzed by using content analysis. According to the results of the research, parents and teachers had emphasized that teachers should accept gifts on special days by considering moral values. The parents stated that teachers should not accept gifts and the gifts that have been purchased by under pressure from class mothers. Teachers, who put forward parallel opinions to these thoughts, stated that they see gift giving as a symbol that has a place in social life. Suggestions were made in line with the findings.

Keywords: Ethics, gift giving, teacher, parent of student.

GİRİŞ

Doğum günleri, kişisel ya da mesleki özel günler, bayramlar, yıldönümleri hediye alıp vermeyi gündeme getiren zamanlar/anlar olarak yaşamda ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda hediyeleşme, geçmişten günümüze anlamı ya da ifade ettikleri değişim içinde olsa da, karşımızdaki kişiye önem verdiğimiz bir göstergesi olma anlamını sürdürmektedir. Hediye gibi günlük yaşamda kullanım alanı bu denli yaygın olan bir olgu doğal olarak eğitim içerisinde de kendine bir yer bulmaktadır. Türkçede “hediye” sözcüğü; “birini sevindirmek, mutlu etmek, onurlandırmak, kutlamak için veya anı olarak verilen şey” biçiminde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2023). Hediye, ilkel ya da çağdaş tüm kültürlerde kendini gösteren ve evrensel olmasının yanısıra işlevsel bir anlamı da bulunan kültürel bir yapıdır. Geçmişten günümüze tüm toplumlarda insan ilişkilerinin şekillenmesi açısından önemli bir yeri bulunan hediyeleşme ise toplumsal yapı içerisindeki tüm kurumlarda anlamlı bir yere sahiptir (Tezcan, 1989). Genellikle istekli olarak, zaman zaman isteksiz/gönülsüz, bazen kapitalizmin zorlamasıyla (sevgililer günü gibi) bazen de “kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez” düşüncesiyle hareket edilse de hediyeleşme tüm toplumlarda geçerliliğini devam ettirmektedir.

Hediyeleşmenin her alanda olduğu gibi eğitim alanında da etik noktasının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ilgaz ve Bilgili'ye (2006) göre eğitimin etik ve ahlaki boyutu, toplumların karşı karşıya kaldığı bir problem olarak görülmektedir. Etik, çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2023). Etik, Yunancada bilgece bir eylem yolu arayışına karşılık gelmektedir ve felsefenin bir parçası olarak pratik bir varoluşu iyi bir yaşam tasarımı etrafında düzenlemektedir. Etik, bugün “olup bitenler”le nasıl bir iletişim şekli kurabildiğimize dair ilkelerle tarihsel, teknik-bilimsel, toplumsal ya da medya durumları ile ilgili yorumlarımızı düzenleme biçimimizi göstermektedir (Badiou, 2013). İnsanların hayatlarındaki önemli durumlarla ilgili yapabilecekleri hareketlerin sınırlarını belirleyen davranışların yapılmasından önceki yol gösteren ve sınırlayan hareket topluluğu ya da insan davranış ve tutumlarının en yalın hali ile iyi/kötü ya da doğru/yanlış şeklinde değerlendirilmesi şeklinde de tanımlanmaktadır (Avcıoğlu, 2011).

Etik aslında başka insan eylemlerini öven ya da kınayan herkesle ilgilidir ve eğitimde de oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Çünkü öğretmen ve eğitim yöneticileri, ahlaki sorunlarla kuşatılmalarının yanısıra öğrencilerin yani gelecek nesillerin eğitiminin ve ahlaki iyiliklerinin sorumluluğu ile de yüzyüze kalmaktadır (Haynes, 2020). Aynı zamanda kamuda çalışan personel olan öğretmenin de etik açıdan yüksek değerleri olan ve yaptıkları her eylemde var olan etik değerleri koruyup kollayan kişiler olmaları beklenmektedir (Özdemir, 2008). Öğretmenlerin mesleki etik çerçevesinde davranışları, öğrencilerine ve bir noktada topluma model olmaları anlamına gelmektedir. Özellikle de ilköğretim çağındaki öğrencilerin bu etik ilkeleri öğretmeninden görerek öğrenmeleri, öğretmenlerini taklit ederek bu ilkeleri benimsemeleri ve uygulamaları konusu büyük önem taşımaktadır. Bunun için de öğretmenlerin mesleki etik bilincine erişmiş olmaları gerekmektedir (Karataş, 2013).

Son yıllarda özellikle etik konusu, kamu çalışanları dolayısıyla öğretmenler için tartışılan bir alan haline gelmiştir. Türkiye’de kamu yönetiminde sıkça kullanılmaya başlanan etik kavramının kamu yönetiminin işleyişine yansıtılması amacıyla “Kamu Yöntemi Reformu” olarak takdim edilen düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda 25.05.2004 tarih ve 5176 sayılı yasa ile “Kamu Görevlileri Etik Kurulu” kurulmuştur (Arap & Yılmaz, 2006). Bu gelişme, kamu yönetiminde etik davranışlarının geliştirilmesi amacıyla atılan önemli bir adımdır. Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulması ile birlikte “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” kabul edilmiş ve kamu çalışanlarının uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verilebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik ilkeler belirlenmiştir (Koçak & Yüksel, 2010).

Etik ilkelerin belirlenmesi ile birlikte kamu görevlilerine, hediye alma ve bundan menfaat sağlama ile ilgili yasak getiren etik davranış ilkeleri gündeme gelmiştir (Eken & Güldüler, 2020). Bu durumu düzenlemek adına 13.04.2005 tarihinde “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” çıkarılmış ve yönetmelik içindeki İkinci Bölüm: Etik Davranış İlkeleri 15. Maddesi ile de “Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı” ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2015/21 sayılı genelgesi ile yürürlüğe konulan “Eğitim-Öğretim Hizmeti Verenler için Mesleki Etik İlkeler” ile bu çerçevenin davranışa dönüştürülmesi ve takibinin yapılması hedeflenmiştir. Bu ilkelerin özellikle 12. maddesi de hediye alma ile ilgilidir. Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun ilke kararı, “*Eğitimci, Öğretmenler Günü gibi özel gün ve haftalarda verilen, maddi değeri olmayan sembolik nitelikteki hediyeler hariç, mesleki kararını ve tarafsızlığını etkilemesi muhtemel herhangi bir hediyeyi kabul etmez.*” şeklinde olması dolayısıyla öğretmenlerin maddi değeri olmayan sembolik hediyeler hariç aldığı tüm hediyeleri yasak kapsamında değerlendirmektedir. Şen’e göre (2014) maddi değeri olan hediyelerin kabulü kamu görevlisinin tutum ve davranışlarını etkileyebilmektedir. Hatta sembolik hediyelerin bile kamu görevlisini etkileyebileceği dikkat edilmesi gereken bir konu olarak görülmektedir.

Öğretmenlere sunulan hediyelerin sevgi ve saygı gösterme temelli olduğu ve maddi değerlerinden çok manevi değerlerinin ön planda olması gerektiği düşünülse de bu durum uygulamada böyle olmamaktadır. Özellikle de öğretmenler günü kutlaması adı altında hediye verilmesinin çıkar düzenini besleyen bir yapıya dönüştüğü ve rüşvet ile hediye arasındaki sınırın kalktığı durumlara da zemin hazırladığı görülmektedir. Günümüzde reklam unsurunun ön plana çıkarılması ile hediyein kültürel anlamından uzaklaşarak maddiyata dayandırılması söz konusu olabilmektedir (Sakarya, 2006). Her ne kadar hediyeleşmenin olumlu özellikleri bulunsun da, hediye alıp vermenin bir nevi alışveriş olduğu ve karşılıklılık ilkesi taşıdığı da görülmektedir (Tezcan, 1989). Öğretmen veli hediyeleşmesi olumlu ve olumsuz bakış açılarıyla ulusal ve uluslararası basın ve yayın organları aracılığıyla toplum gündeminde de yer bulmaktadır. Bu haberlerden örnekler aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1

Hediyeleşme İle İlgili Gazete Haberleri



Öğretmen veliden hediye alır mı?

#Mark Twain

#Geleneksel Türk Tiyatrosu

#Arkara

Mar 26, 2019 10:49

3dk okuma

Paylaş

Son yıllarda öğretmenler sadece öğretmenler gününde değil, çay partilerinde, doğum günlerinde ve bazı özel günlerde de hediyelere boğuluyor. Veli grupları, aralarında para toplayıp öğretmene en pahalı hediyeyi almak için yarışıyor. Gruba katılmayan veliler dışlanabiliyor. Peki, ama bu durum öğretmen veli ve öğrenci ilişkisini nasıl etkiliyor? “Öğretmenim Bir Bakar mısın?” kitabının yazarı Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu’na sorduk.

Öğretmene hediye almak doğru mu?

(Daily Mirror Online, 12.10.2022; Hürriyet, 26.03.2023; The Guardian, 21.11.2018)

Gazete haberlerine göre öğrenciler, okul yetkilileri ve velilerle birlikte öğretmenlerin özel günlerini kutlamak için etkinlikler düzenlemek için büyük çaba sarf etmektedirler. Ancak günümüzde manevi değeri olan hediyelerden, maddi değeri yüksek olan hediyelerin verilmeye başlanması ile birlikte ticarileşme yaşandığı görülmektedir. Bu hediyelerle öğretmenlere sevgi ve takdir göstermek istediklerini ancak bunun için farklı yöntemlerinin de olduğu, “teşekkür ederim” demenin yeterli olmadığı bazı velilerce vurgulanmakta ve bu konudaki rahatsızlıklar dile getirilmektedir. Benzer şekilde haberlerde öğretmenlerin de hediye beklemediği ve hiçbir öğrencinin bunun gerekli olduğu konusunda baskı hissetmemesi gerektiği dile getirilmiştir. Öğretmenlerin hediye beklentisi olmaması ve bu durumun eğitimi etkilemeyeceği vurgulanmış olsa da, bu durum Türkiye’de hala göz ardı edilmemesi gereken bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Flynn ve Adams (2009), hediyeyi kişilerarası ilişkiler kuran güçlü bir iletişim aracı olarak tanımlarken iyi niyetle verilen hediyelerin yanısıra bir amaç beklentisiyle verilen hediyelerin de bulunduğu belirtilmektedir. Taşçı (2012) ise, hediye vermek kadar almanın da normal bir durum olduğunu, hediyein reddedilmesinin özellikle kültürümüzde kabalık ve saygısızlık olarak görülebileceğini belirtmektedir. Buna karşın öğretmenlerin sembolik dahi olsa kabul ettikleri hediyelerin, yaptıkları işin gerçekliğinden uzaklaştırılması tehlikesine yol açabildiği görülmektedir.

Hediyeleşme davranışının tüm toplumlarda gözlemlendiği ve öğretmene veliler tarafından verilen hediyelerin de bu sosyal olgunun kapsamında bulunduğu belirtilmektedir. Ancak günümüzde, velilerin öğretmenlere hediye alması rekabetçi bir hale getirilmektedir. Erdemli ve Güner Demir (2018) yaptıkları araştırmada hediyeleşmenin Türk kültüründe önemli bir yeri olduğunu vurgularken hediyeleşmede karşılıklılık ilkesinin de gözden kaçırılmaması gereken bir gerçek olduğunu belirtmektedirler. Uzun ve Elma (2012) da yaptıkları araştırmada öğretmenlerin büyük kısmının velilerden gelen hediye kabul etmekten uzak durdukları ve bunun bir nevi rüşvet olarak değerlendirip etik dışı buldukları sonucuna ulaşmışlardır. Fakat özellikle günümüzde, velilerin öğretmenlere hediye alma sürecinin menfaat üzerine şekillenmesi, öğretmenlik meslek değerinin hediyein maddi değeri ile ölçülmesine ve mesleğin saygınlığını etkileyen bir sorun haline gelmesine de neden olabilmektedir. Bu nedenle, hediyelerin kabul edilmesiyle ilgili süreçler; Aydın ve diğerleri (2021) tarafından belirtildiği gibi tartışılması gereken önemli konu haline gelmiştir.

Öğretmenlerin velilerden gelen hediyeleri kabul etmelerinin, kişisel çıkarlara dayanabileceği ve oluşan bu sorunun öğretmenlerin tarafsızlığını, kararlarını ve performansını olumsuz etkileyebileceği savunulmaktadır. Bunun yanısıra başlangıçta zararsız görünen hediyelerin bile ileride kamu görevlilerini etik ikilemlerle karşı karşıya bırakabileceği görülmektedir (Aydın, 2019; Şen, 2019). Karataş ve diğerleri (2019) yaptıkları araştırmada, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının etkili öğretmen özelliklerini tarif ederken “pahalı hediye alma rüşvet kabul etmeme” gibi bir özelliği etik öğretmen özelliklerinden biri olarak belirttikleri görülmektedir. Genel olarak, öğretmenlerin velilerden hediye kabul etmesi, kamu görevlisi olarak etik davranışlarına olumsuz etki edebilecek bir davranış olarak değerlendirilebilir. Tüm sınırlamalara rağmen öğretmenler; öğrenci ve velilerden hediye kabul edebilmektedir. Bu nedenle bu araştırma ile velilerin öğretmene hediye alması ve öğretmenlerin velilerden gelen hediye kabul etmesi ile ilgili duygu ve düşüncelerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorusuna ve bu sorunun alt sorularına cevap aranacaktır:

1. Velilerin ve öğretmenlerin özel günlerde hediye kabulüne yönelik bakış açıları nasıldır?

- Velilerin, öğretmenin hediye kabulüne ilişkin görüşleri nasıldır?
- Öğretmenlerin hediye kabulüne ilişkin görüşleri nasıldır?
- Velilerin hangi özel günlerde öğretmene hediye verildiğine ilişkin görüşleri nasıldır?

- Öğretmenlerin hangi özel günlerde öğretmene hediye verildiğine ilişkin görüşleri nasıldır?
- Velilerin, öğretmene hediye alımına ilişkin yaşadıkları anıları nasıldır?
- Öğretmenlerin hediye alımına ilişkin yaşadıkları anıları nasıldır?
- Velilerin hediye alma gerekçelerinin geçmişten günümüze değişip değişmediğine ilişkin bakış açıları nasıldır?
- Öğretmenlerin kabul edilebilecek/edilemeyecek hediyelerin sınırına ilişkin bakış açıları nasıldır?

YÖNTEM

Öğretmenlere özel günlerde hediye alınmasına yönelik veli ve öğretmenlerin bakış açılarının tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Gerçekleştirilen bu araştırma, velilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla taşıdığından iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılarak hazırlanmış bir durum çalışmasıdır. İç içe geçmiş tek durum deseni, tek bir durum başlığı altında birden fazla alt birim veya tabaka içeren, birden çok analiz biriminin incelendiği bir desendir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu çalışmada öğretmen-veli hediyeleşmesinin değerlendirilmesi durumu için paydaşların her biri farklı analiz birimi olarak düşünülmüştür. Bu çalışma için gerekli olan etik kurul izni Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 25.05.2023 tarih ve 05/12 sayılı toplantısında alınmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında ilkökul ve ortaokullarda öğrenim gören çocuğu bulunan 22 veli ve devlete bağlı farklı ilkökul ve ortaokullarda görev yapan 23 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın katılımcıları gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Bu çalışmada katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile ölçüt örnekleme birlikte kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacı, erişimi kolay ve yakın olan durumu seçmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmesinin nedeni, araştırmacıların görev yaptıkları okullarda ve sosyal çevrelerinde bulunan katılımcılara ulaşmasının kolay olmasıdır. Araştırmada en az bir çocuğu ilkökul ve ortaokulda öğrenim gören velilerin seçilmesi ise ölçüt olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan veli ve öğretmenlere ait bazı demografik bilgilere aşağıdaki Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1

Velilerin ve Öğretmenlerin Demografik Özellikleri Tablosu

Velilerin Demografik Özellikleri		Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	
Cinsiyet	N	Cinsiyet	N
Kadın	20	Kadın	17
Erkek	2	Erkek	6
Yaş		Yaş	
25-30	1	30-35	8
31-35	9	36-40	7
36-40	7	41-45	6
41-45	5	46+	2
Eğitim Durumu		Eğitim Durumu	
İlkokul	2	Lisans	16
Ortaokul	2	Yüksek Lisans	6
Lise	4	Doktora	1
Lisans	10		
Yüksek Lisans	4	Mesleki Deneyim	
		5-10 yıl	6
		11-15 yıl	8
		16-20 yıl	6
		20+	3

Tablo 1'e göre çalışma kapsamına giren velilerin çoğunluğunun 31-35 yaş aralığında ve kadın olduğu görülmektedir. Lisans mezunu olan veliler çalışma grubunun önemli bir kısmını oluştururken, lise mezunlarının da yoğun olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamına giren öğretmenlerin ise çoğunlukla 30-45 yaş aralığında bulunduğu ve önemli bir kısmının kadın olduğu görülmektedir. Lisans mezunu olan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu ve meslekte deneyimli öğretmenlerin çalışma grubunu oluşturduğu söylenebilir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında anket formları ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formlar alanyazından faydalanılarak oluşturulmuştur. Nitel araştırma yöntemleri konusunda bir uzmanın görüşleri alınarak formlarda gerekli düzenlemeler yapılmış ve bir gönüllü öğretmen-veli ile pilot uygulama yapılmıştır. Uygulamalar doğrultusunda formlar son halini almıştır.

Oluşturulan anket formları iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda katılımcıların demografik bilgileri, ikinci kısımda ise öğretmen veli hediyeleşmesine ilişkin katılımcıların yaşadıkları duygu ve düşüncelerin sorgulanması amaçlanmıştır. Araştırmacılar tarafından veliler için hazırlanan anket formunda 6 soru, öğretmenler için hazırlanan anket formunda ise 4 soru bulunmaktadır. Veli ve öğretmen bakış açılarının tespit edilmesi amacıyla hazırlanan anket formlarının aynı konuyla ilgili farklı yönlerin saptanabilmesi amacıyla aynı doğrultuda hazırlanmasına özen gösterilmiştir. Anket formunda yer alan sorular, "öğretmene hediye alma" konusuyla ilgili çeşitli yönleri araştırmayı amaçlamaktadır. Anketteki sorular arasında öğretmene hangi özel günlerde hediye alındığı, özel günlerde hediye alma konusunda duyulan zorunluluk hissi, hediye almanın veya almamanın öğretmenle ilişkiyi nasıl etkilediği, geçmişte ve günümüzdeki hediye alma gerekçeleri arasındaki farklılıklar, "öğretmene hediye kabul etmelidir/etmemelidir" görüşüne ilişkin düşünceler ve unutulmaz bir hediye alma anısı konuları bulunmaktadır. Bu sorular aracılığıyla öğretmenlere hediye verme eyleminin farklı boyutları nedenleriyle incelenmekte, bireylerin deneyimleri ve düşünceleri hakkında bilgi toplanmaktadır.

Verilerin derinleştirilmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Kolay ulaşılabilir olma özelliği göz önünde bulundurularak üç veli ve üç öğretmen ile hediyeleşme ile ilgili bakış açılarının incelenmesi amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış, görüşmeler sırasında önemli yerlere ilişkin gerekli notlar da tutulmuştur. Yapılan görüşmelerde öğretmene hediye alma ile ilgili olumlu/olumsuz kavramlar, öğretmenin hediye kabul edip etmemesi ile ilgili görüşler ve öğretmene hediye alırken ya da öğretmen hediye kabul ederken dikkat edilen durumlar sorularak verilerin zenginleştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri toplanmaya başlanmadan önce etik ilkeler gözetilmiştir. Etik kurul onayı alınmış, verilerin toplanması aşamasında katılımcılara araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, gerekli izinler alınmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, elde edilen verilerin, ortaya çıkacak kavram ve temalar yoluyla okuyuculara anlamlı gelecek yapılara dönüştürülme sürecidir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu çalışmada velilerin ve öğretmenlerin görüşleri kavramsallaştırılarak kodlar oluşturulmuştur. Benzerlikleri ve farklılıkları dikkate alınarak kodlar, tema başlıkları altında toplanmıştır. Elde edilen kodlar ve temalar tablolar halinde sunularak bulgular ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca, çalışmada öğretmen ve velilerin görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Velilerin alıntılarında yer verilirken V1, V2, V3 öğretmenler için ise Ö1, Ö2, Ö3; yüzyüze görüşme yapılan öğretmenler için ÖG1, ÖG2, ÖG3, yüzyüze görüşme yapılan veliler için VG1, VG2, VG3 gibi kısaltmalar kullanılmıştır.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda doğru bilgiye ulaşmak için çeşitli önlemlerin alınması “geçerlik”; araştırma sürecinin bir başka araştırmacının değerlendirmesine imkn verecek biçimde ayrıntılı bir Şekilde tanımlanması ise “güvenirlik” olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Lincoln ve Guba’ya (1985; akt. Yıldırım & Şimşek, 2021) göre geçerlik ve güvenirliğini sağlayabilmek için bazı yöntemler uygulanmalıdır. Bu yöntemler “inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik” olarak adlandırılmıştır. Bu doğrultuda araştırmada geçerlik ve güvenirliğin sağlanması için alınan önlemler aşağıda açıklanmaktadır:

İnandırıcılık: Oluşturulan anket formları ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uzmanların görüşüne sunulmuş, gerekli düzenlemeler yapılarak ilerlenmiştir. Analizler ikinci bir araştırmacı tarafından yapılmıştır. Fikir ayrılığına düşülen kodlamalar tekrar incelenerek tartışılmış ve fikir birliğine varılarak temaların ve kodlamaların son hali oluşturulmuştur.

Aktarılabilirlik: Bu araştırmada aktarılabilirliğin sağlanması için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış; süreç ve katılımcıların özellikleri detaylı olarak belirtilmiştir. Araştırma bulguları velilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Tutarlılık: Bu araştırmada, toplanan veriler iki araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Velilerin ve öğretmenlerin formlarından doğrudan alıntılara yer verilerek araştırmanın i güvenirliği sağlanmıştır. Toplanan veriler birbiri ile karşılaştırılarak bütüncül olarak değerlendirilmiştir.

Teyit Edilebilirlik: Bu araştırmanın teyit edilebilir olması amaçıyla toplanan veriler tekrar incelemeye olanak sağlaması amaçıyla araştırmacılar tarafından saklanmaktadır.

BULGULAR

3.1. Velilerin ve öğretmenlerin zel Günlerde Hediye Kabulüne Yönelik Bakış Açıları Nasıldır?

Velilerin, ğretmenin hediye kabulüne ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada, velilerin öğretmenlerin hediye kabul edip etmemesi ile ilgili görüşleri “etmelidir/etmemelidir/değişkenlik gösterir” temaları altında kategorize edilerek Tablo 2’de sunulmuştur.

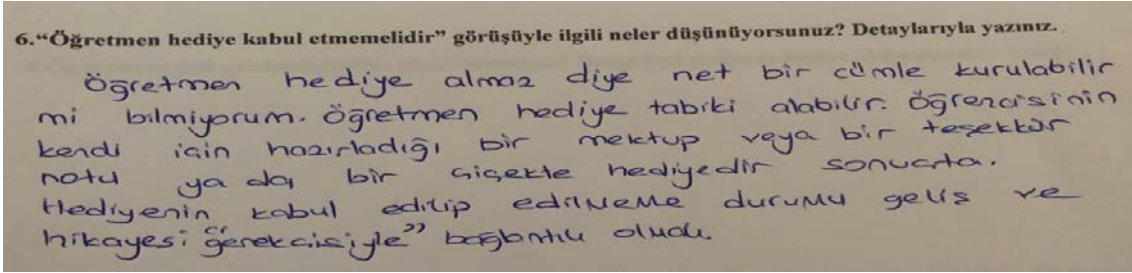
Tablo 2*Velilerin “Öğretmen Hediye Kabul Etmemelidir” İfadesi ile İlgili Görüşleri (n=19)*

Velilerin Görüşleri	(f)
Etmelidir	13 kişi
Etmelidir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	20
Öğretmenlik kutsaldır ve hediye değer verildiğini anlatma şeklindedir.	5
Hediye geri çevrilmemelidir çünkü kabalık olur.	3
Maddi açıdan yüksek olmaması kaydıyla kabul edilebilir.	3
Öğretmenlerimiz manevi değeri olan hediye tercih etmelidir.	2
Bireyler hediye kabul etmekte özgürdür.	1
Velilerin yarış haline getirmemesi kaydıyla kabul edilebilir.	1
Kabul edilmezse öğrenci/veli açısından kırıcı bir durum oluşturabilir.	1
Mesleğine saygı duyan öğretmenin hediye ile öğrencilere davranışının değişeceğini düşünmüyorum.	1
Hediye öğretmene bir hatıradır, neden bundan yoksun kalsınlar ki.	1
Öğretmen ve öğrencinin mutlu olmasını sağlayacak sevginin bir ifadesidir.	1
Hediyelerin maksimum ücret belirlenerek alınması ve öğrenciler arasında üzüntü yaratabilecek karşılaştırmaların önüne geçilmesi önemlidir.	1
Etmemelidir	1 kişi
Etmemelidir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	1
Öğretmen hediye kabul etmiyorum dese bile yine de beklenti içine girmesi can sıkıcıdır.	1
Değişkenlik Gösterir	5 kişi
Değişkenlik gösterir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	6
Kişisel bir karar/inisiyatife bağlıdır.	3
Öğretmenlerin beklentisi bulunmamaktadır.	1
Hediyenin kabul edilip edilmeme durumu geliş ve gerekçesi ile bağlantılı olmalıdır.	1
Zorunluluk ve belli limitlerin üstünde hediyelerin verilmesi şartmış gibi bir anlayış olumsuzdur.	1
Genel Toplam	27

Tablo 2’de velilerin öğretmenlerin hediye kabulüne ilişkin görüşleri yer almaktadır. Velilerin önemli bir kısmının, öğretmenlerin hediye kabul etmeleri gerektiğini belirttiği görülmektedir. Buna karşın 1 veli öğretmenlerin hediye kabul etmemeleri gerektiğini söylerken velilerin bir kısmı da hediye kabulünün duruma göre değişkenlik gösterebileceğini belirtmektedir. Velilerin öğretmenlerin hediye kabul etmelerine dair görüşleri genel olarak “*Öğretmenlik kutsaldır ve hediye değer verildiğini gösterme şeklindedir*”, “*Hediye geri çevrilmemelidir çünkü bu kabalık olur*”, “*Maddi açıdan yüksek olmaması kaydıyla kabul edilebilir*” şeklinde ifade edilmiştir. Yine bir velinin “*Velilerin yarış haline getirmemesi kaydıyla verilebilir*” görüşü ise hediye alımındaki niyetin de göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Öğretmenin hediye kabul etmemesi gerektiğini söyleyen veli ise “*Öğretmen hediye kabul etmiyorum dese bile yine de beklenti içine girmesi can sıkıcıdır*” şeklinde kendini ifade etmiştir. Öğretmenlerin hediye almalarının duruma göre değişkenlik gösterebileceğini belirten veliler de mevcuttur. Bu görüşte olan veliler ise öğretmenlerin hediye kabul etmelerinin “*Kişisel bir karar*” olduğu görüşü üzerinde durmuştur. Aşağıda bazı velilere ait değerlendirmeler yer almaktadır.

Şekil 2

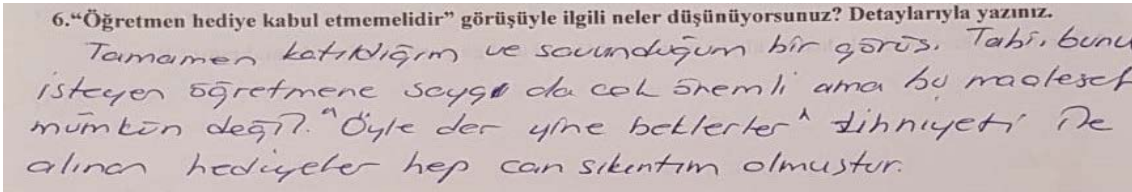
V19 Kodlu Veli Görüşü



V19 kodlu velinin belirttiği ifadeye göre; "Öğretmen hediye almaz." şeklinde net bir cümle kurulamayacağını, öğrencilerin öğretmenleri için hazırladığı bir mektup, teşekkür notu veya çiçek gibi hediyelerin öğretmen tarafından kabul edilebileceği belirtilmektedir. Bu ifade, öğretmenlerin hediye kabul etme durumunun sadece öğrencilerin jestleri ve bu hediyelerin anlamlarıyla ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. V19 kodlu veliye göre; öğretmenler, öğrencilerinden gelen bu tür hediye ve jestleri değerli bulabilir ve kabul edebilirler. Aşağıda V11 kodlu velinin hediye kabulüne ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Şekil 3

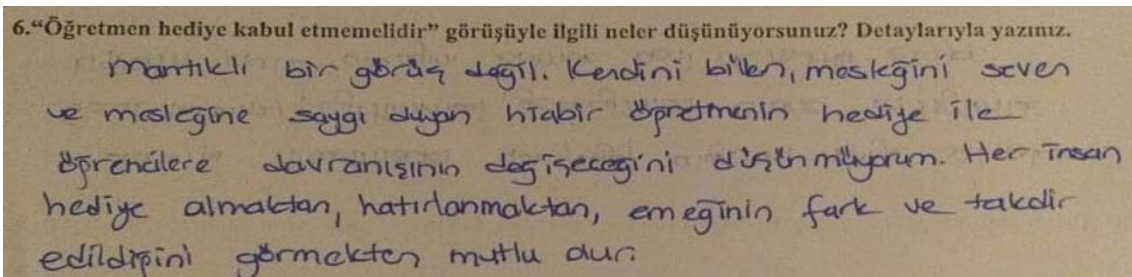
V11 Kodlu Veli Görüşü



V11 kodlu veli, öğretmenlerin hediye kabul etmemesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca öğretmenin hediye kabul etmesi durumunda, öğretmene saygı duyulmasının mümkün olmadığını da belirtmektedir. Bir öğretmenin hediye kabul etmeyi reddetmesine rağmen öğrencilerden hediye beklemesinin de mümkün olduğunu ve bu durumun veliyi rahatsız ettiği görülmektedir. Aşağıda V13 kodlu veliye ait ifadeler yer almaktadır.

Şekil 4

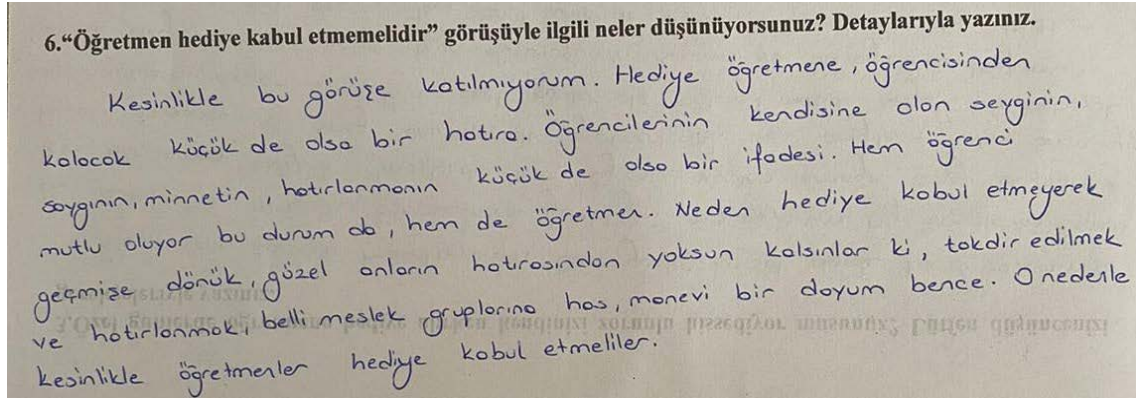
V13 Kodlu Veli Görüşü



V13 kodlu veli öğretmen hediye kabul edebileceğini ifade etmektedir. Hediye almanın; öğretmenin emeğinin ve çabasının fark edilmesinin bir yolu olduğunu ve öğretmenin motivasyonunu artıracak olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin hediye almasının, öğrencilere karşı olan davranışlarını değiştirecek ve öğrenciler arasında ayrımcılık yaratacak sonuçlarının olmayacağını savunmaktadır. Aşağıda V14 kodlu velinin ifadeleri yer almaktadır.

Şekil 5

V14 Kodlu Veli Görüşü



V14 kodlu velinin, öğretmenlere hediye alınmasını destekleyen bir tutum sergilediği ve hediyelerin olumlu etkilerinin olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Velinin hediye vermeye yüklediği anlamlardan birinin, hatıralar oluşturmak olduğu vurgulanmaktadır. Hediye; öğrenci-öğretmen ilişkisini güçlendirmekle birlikte öğrencilerin gelecekte öğretmenlerini hatırlayabilecekleri bir hatıra dönüşebilir.

Araştırma bulgularının anket formlarından elde edilmesinden iki ay sonra üç veli ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde velilerin, öğretmenlerin hediye kabul edip etmemesine dair görüşleri alınmıştır. Bu konu hakkında VG1 görüşlerini "Değerli öğretmenlerimiz hediye bizce kabul etmelidir" şeklinde belirtirken bunun nedenini "öğrencileriyle geçen süreçte onlar için sadece öğretim değil eğitim, psikolojik danışmanlık yapıyorlar, dert ortağı ve başarıya giden yolda en etkili yol gösterici oluyorlar. En önemlisi de aile ve öğrencisi arasında en doğru köprü görevi görüyor, aileye de destekte bulunuyorlar" şeklinde ifade etmiştir. Hediye kabulünü bir şarta bağlayan VG2 ise "Öğretmen, veli-öğrenci ilişkisinin devam etmekte olduğu sınıftan maddi olarak yüksek değerde hediye kabul etmemelidir. Bunu etik olarak doğru bulmuyorum." ifadesiyle öğretmenin maddi değeri yüksek hediye kabul etmemesi gerektiğini belirtmiştir. Hediye kabul etmenin öğretmene mahcubiyet yüklediğini ve veliler arasında eşitsizliğe sebep olacağını belirten VG2 "Öğretmenin pahalı hediye getiren veliye ve öğrenciye taraflı davranabileceği şüphesini doğurur. Bu sebeple sınıf dinamizmi zedelenir. Maddi değeri yüksek olmayan ama öğretmenin hoşuna gidecek bir buket çiçek, öğrencilerin yazacağı bir mektup, çocuğumla birlikte hazırlayacağım bir kurabiye tabağı vs gibi hediyeleri kabul etmesi beni memnun eder." ifadeleriyle manevi değeri olan ve öğrenci tarafından hazırlanan hediyelerin kabul edilebileceğini de belirtmektedir. Hediye kabul edilmesi gerektiğini düşünen VG3 görüşlerini "Genel kabul hediye kabul etmek üzerine kurulu sanki. Çevremde de kabul etmeye rastlamadığım için kabul edilmesi gerektiğini düşünüyorum." şeklinde belirtmiştir. Bu durumun sebebi olarak da kabul etmemenin kabalık olacağını "Hediyeyi reddedilen bir insanla empati yapacak olursam, çok kötü bir durum olacağını hayal ediyorum. Ama sanırım öğretmenin böyle bir tavrı varsa öncesinde açıklama yapmalı ve hediye geldiği gün bu şekilde davranmaktan kaçınmalıdır." ifade ederek farklı bir bakış açısı ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmenin maddi değeri yüksek hediyeleri kabul etmemesi gerektiğini "Maddi değeri

yüksek şeyler beklememeli ve öyle hediyeleri kabul etmemelidir. Böyle öğretmenlerin gözümde hiçbir değeri olamaz. Öğretmenlik sınıf içinde yapılan ve toplumla direkt ilintili bir meslek, kişisel meselelerin çok ötesinde düşünülmeli ve öyle de davranılmalıdır.” şeklinde ifade ederek hediyein toplumsal açılardan da düşünülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Öğretmenlerin hediye kabul edip etmemesi ile ilgili görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmenlerin “Öğretmen Hediye Kabul Etmelidir/Etmemelidir.” İfadesi ile İlgili Görüşleri (n=20)

Öğretmenlerin Görüşleri	(f)
Etmelidir	11 kişi
Etmelidir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	26
Manevi değeri olan, makul ve basit olması şartıyla kabul edilebilir.	4
Hediyein toplumsal yaşamda yeri vardır, insana değerli olduğunu hissettirmektedir.	4
Öğrencilerin duygularını incitmek ve onları değersiz hissetmemek için kabul edilebilir.	4
Hediye verilen değeri gösteren bir semboldür.	3
Öğrencilerin öğretmenleri mutlu etmek için aldıkları hediyeler geri çevrilmemelidir.	3
Hediye öğretmen öğrenci ilişkisini etkilemeyeceği için kabul edilebilir.	1
Maddi durum doğrultusunda öğrenci hediye alabilir.	1
Hediye alımı öğretmenin tercihine bırakılmalıdır.	1
Hediye konusu yoruma açık bir konu değildir; alabilmelidir.	1
Hediye kabulü öğretmen öğrenci arasındaki ilişkiyi daha iyi hale getirir.	1
Öğrencinin akademik başarısına, sosyal duygusal gelişimine katkı sağlamaktadır.	1
Hediye öğretmen-öğrenci-veli ilişkisini etkilemediği takdirde kabul edilebilir.	1
Öğretmenin öğrencilere manevi değeri olan hediyelerin kıymetli olduğunu anlatması gerekir.	1
Hediyein kabulü öğretmenden çok öğrenciyi mutlu etmektedir.	1
Etmemelidir	3 kişi
Etmemelidir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	6
Öğretmen öğrenci ilişkisini etkileyeceği için kabul edilmemelidir.	1
Kanunen kabul etmemelidir.	1
Günümüzde hediyein boyutu değişti.	1
Maddi değeri yüksek hediyeler veliler arasında rekabete neden oluyor.	1
Hediye öğretmen üzerinde imtiyaz hakkı doğurmaktadır.	1
Veliler arasında öğretmen hakkında meslek ahlakını zedeleyici konuşmalara sebep vermektedir.	1
Değişkenlik Gösterir	6 kişi
Değişkenlik gösterir diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	12
Hediyein maddi/manevi boyutuna bağlı olarak durum değişir.	4
Sınıf annelerinin iyi niyetli olarak organize ettiği hediye alımları veliler üzerinde baskı oluşturabilir.	2
Kişinin kendi etik ilkeleri hediye kabulünü etkiler.	2
Velilerin hediye alım amaçlarının belirsizliği nedeniyle çekimsiz yaklaşıyor.	2
Hediyein kimden geldiği ve ne amaçla geldiği belirleyicidir.	1
Kişiyi, bulunduğu yere ve ülkeye göre değişkenlik gösterir.	1
Genel Toplam	44

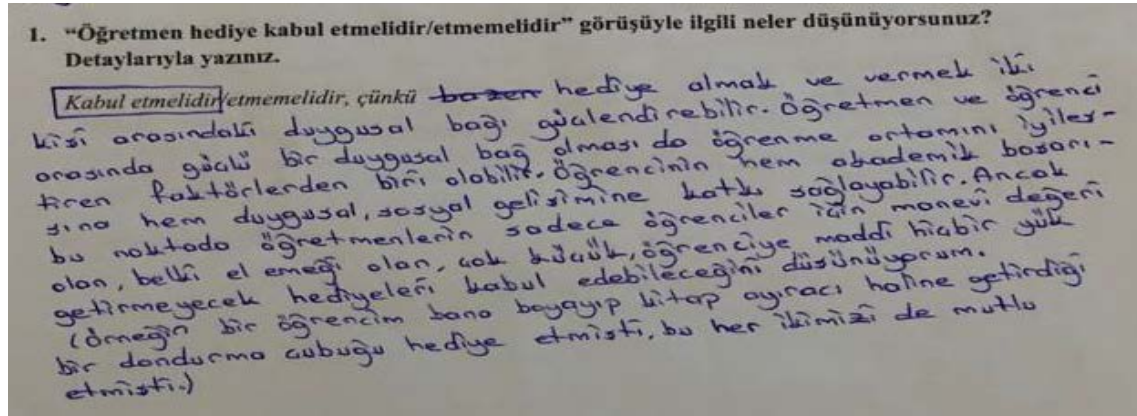
Tablo 3’te öğretmenlerin hediye kabulüne ilişkin görüşleri yer almaktadır. Öğretmenlerin çoğunluğu hediyein kabul edilmesi gerektiğine yönelik görüş bildirirken bir kısmı da duruma göre değişkenlik gösterdiğini belirtmektedir. Hediyein kabul edilmesi gerektiğini belirten öğretmenler, hediye manevi değeri bulunan ve toplumsal yaşamda yeri olan bir sembol olarak

görmektedir. Bu düşünceye sahip olanların gerekçesi, öğrencilerin masum hislerini yok saymamak ve onların kendilerini değersiz hissetmelerini engellemektir. Duruma göre değişkenlik gösterir diyen öğretmenler ise maddi değeri yüksek hediyelerin kabul edilemeyeceğini, ancak manevi değeri olan hediyelerin kabul edilebileceğini ifade etmektedir. Ayrıca sınıf annelerinin organizasyonu sebebiyle velilerde oluşabilen rahatsızlıklar ve hediye alım amacının belirsizliği, öğretmeni hediye kabulü noktasında kararsız bırakmaktadır.

Hediye kabul edilmemesi gerektiğini düşünen öğretmenler de bulunmaktadır. Veliler arasında öğretmenler hakkında yer alan olumsuz söylemler, öğretmenlerin meslek itibarını sarsmakta ve bu da öğretmenlerin hediye kabul etmemesi için bir neden oluşturmaktadır. Hediye alımının mesleki etik ilkelerine aykırı olması, veliler arasında rekabeti artırması, öğretmen öğrenci iletişimini olumlu/olumsuz etkilemesi ve hediye alımının öğretmen üzerinde psikolojik baskı oluşturması diğer gerekçeler olarak görülmektedir. Aşağıda Ö10 kodlu öğretmene ait görüşlere yer verilmektedir.

Şekil 6

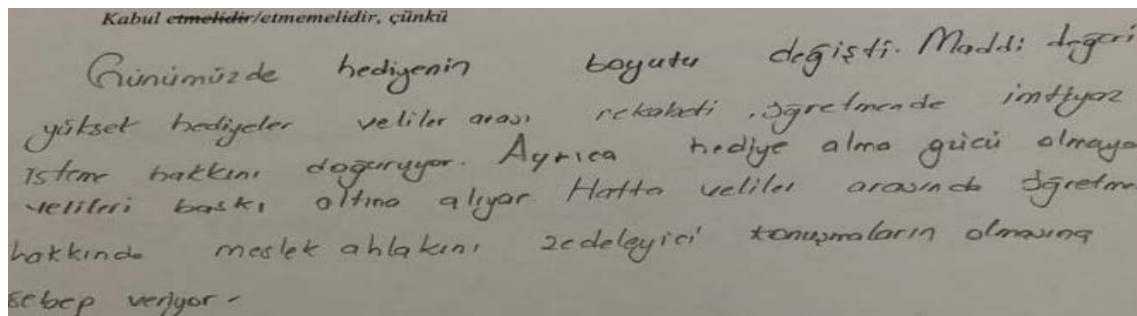
Ö10 Kodlu Öğretmen Görüşü



Ö10 kodlu öğretmenin hediye kabulüne yönelik görüşleri incelendiğinde hediye alımının eğitim ortamına ve öğrencilere sağlayacağı faydalara değindiği görülmektedir. Hediye alımının, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiyi güçlendireceğini ve bunun bir sonucu olarak da öğrencinin akademik başarısının artacağını düşünmektedir. Ancak burada öğrenciyi maddi anlamda hiçbir şekilde zorlamayacak hediyelerin kabul edilmesine dikkat çekmektedir. Aşağıda Ö20 kodlu öğretmene ait görüşlere yer verilmektedir.

Şekil 7

Ö20 Kodlu Öğretmen Görüşü



Ö20 kodlu öğretmen, hediyein anlamının ve amacının geçmişten günümüze değişen yönlerine dikkat çekmektedir. Hediye alımının veliler arasında rekabete neden olduğunu ve öğretmende psikolojik baskı yarattığını, bu nedenle de öğretmenin hediye kabul etmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

Öğretmenler ile gerçekleştirilen yüzyüze görüşmeler ile öğretmenlerin hediye kabul edip etmemesine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu konuda ÖG1 hediyein toplu alınması ve manevi yönünün olması kaydıyla kabul edilebileceğini “Eğer toplu olarak maddi değeri fazla olmayan hediye alınırsa olumludur.” şeklinde ifade etmiştir. Bu düşüncesinin gerekçesini, hediye kabulünün öğrenciyi ve veliyi beklentiye sokabileceğini “Bireysel alınan hediyeler öğrenci ve veli farklı bir beklentiye girebilir. Kayrılmak isteyebilir. Bundan dolayı toplu hediyein olabileceğine inanıyorum. Ancak olmasa da öğrencilerin varlığı yeterlidir.” ifadeleriyle belirtmiştir. Öğretmenin hediye kabul etmesi gerektiğini belirten ÖG2 ise bu durumun gerekçesini “Etmediği zaman çocuk sevilmediğini ya da daha pahalı bir hediye alması gerektiğini düşünür.” şeklinde belirtmiştir. Öğretmenin aldığı hediye karşısında tepkisinin önemli olduğunu belirten ÖG2, düşük maliyetli ve öğrenci tarafından hazırlanan hediyelerin daha değerli olduğunun hissettirilmesi gerektiğini “Satın alma yerine öğrencinin kendi oluşturduğu (mektup, kendi tasarladığı bir takı vb.) düşük maliyetli hediyelere değer verdiğini hissettirmeli. Hatta öğrencinin mutluluğunun onun için yeterli olduğunu göstermesi lazım.” ifadeleriyle belirtmiştir. Öğretmenin hediye kabul etmesi gerektiğini, bunun bir paylaşım süreci ve insani bir olgu olduğunu belirten ÖG3, maddi değeri yüksek hediyein her iki tarafı da sıkıntıya düşüreceğini bu nedenle kabul edilmemesi gerektiğinin altını çizmiştir. Veli gruplarının oluşturduğu hediye alma baskısının olumsuz taraflarından bahseden ÖG3, “Ama günümüzde yapılan yılbaşında şunu toplayalım şunu alalım gibi zorunluluklar, veli gruplarında gördüğümüz öğretmenler gününde toplanalım şunu alalım gibi durumlarda ise kabul edilmemesi lazım. Öğretmen eğer o velilerden ya da o öğrencilerden bir şeyler bekliyorsa o zaten öğretmenlik meslek etiğine çok uygun davranmıyor demektir. Çünkü öğretmenlik ilk başta her koşulda ve her yerde, zaman mekân olmadan bir şey öğretebilmek, karşı tarafa bir şeyler kazandırabilmektir” görüşüyle öğretmenin hediye beklentisinin de meslek etiğine uygun olmadığını belirtmiştir. Velilerin öğretmene özel günlerde hediye alıp almadıkları, alıyorsa da hangi özel günlerde hediye aldıkları sorusu ile ilgili bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Velilerin Öğretmene Özel Günlerde Hediye Alımına Yönelik Görüşleri (n=19)

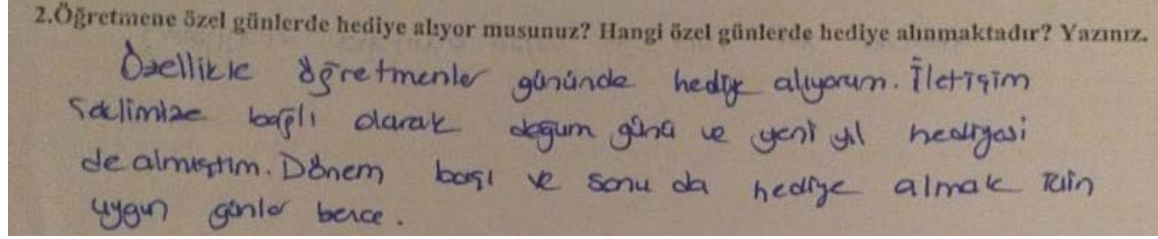
Velilerin Görüşleri	(f)
Evet	17 kişi
Özel Günler	
Toplam	29
24 Kasım Öğretmenler Günü	15
Doğum Günü	5
Hediyein Günü Olmaz	3
Dönem Başı	2
Yeni Yıl Hediyesi	2
Dönem Sonu	1
Anneler Günü	1
Hayır	2 kişi
Hayır diyenlerin gerekçeleri	
Toplam	2
Öğretmen hediye kabul etmemekte	2
Genel Toplam	31 kişi

Tablo 4’te velilerin öğretmene hediye alıp almadıkları, alıyorsa da hangi özel günlerde hediye aldıklarına yönelik görüşleri yer almaktadır. Ortaya çıkan verilere göre velilerin çoğunluğu

öğretmene özel günlerde hediye aldıklarını belirtmektedir. Hangi özel günlerde hediye aldıkları sorusuna ise çoğunluk “Öğretmenler günü” cevabını verirken bazı velilerin “Hediyein günü olmaz” cevabını vermesi dikkat çekicidir. Ayrıca bazı veliler öğretmene hediye almadıklarını belirtirken bunun nedeni olarak da “Öğretmen hediye kabul etmemekte” cevabını vermiştir. Aşağıda velilerin öğretmenlere özel günlerde hediye alımına yönelik görüşlerinden örnekler yer almaktadır.

Şekil 8

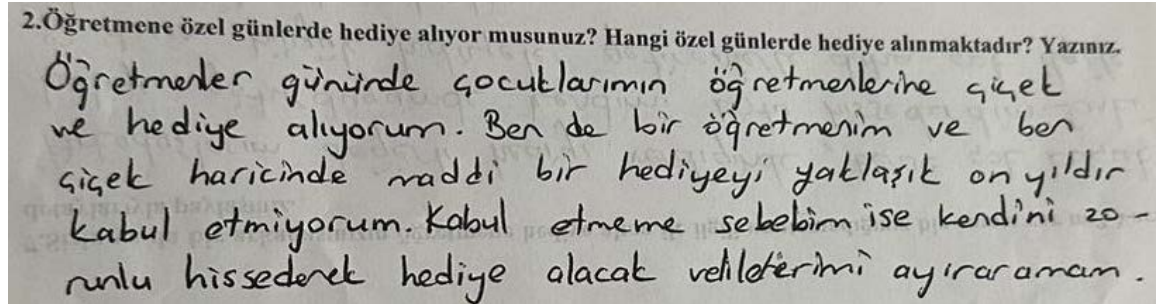
V12 Kodlu Veli Görüşü



V12 kodlu veli, öğretmenler günü başta olmak üzere öğretmenle ilişkisini göz önünde bulundurarak çeşitli özel günlerde hediye aldığını belirtmiştir. Aşağıda V17 kodlu velinin ifadeleri yer almaktadır.

Şekil 9

V17 Kodlu Veli Görüşü



V17 kodlu veli, bu soruyu hem veli hem öğretmen bakış açısıyla cevaplandırmıştır. Veli olarak öğretmenler gününde, öğretmene çeşitli hediyeler aldığını belirtmiştir. Öğretmen bakış açısı ile verdiği cevapta ise çiçek haricinde maddi bir hediyeyi kabul etmediğini, buna neden olarak da bazı velilerin hediye alımında kendini zorunlu hissettiğini ve bu niyetle alınan hediyeleri ayırt edemediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin hangi özel günlerde kendilerine hediye geldiği sorusu ile ilgili görüşleri Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5*Özel Günlerde Hediye Alımına Yönelik Öğretmen Görüşleri (n=20)*

Öğretmenlerin Görüşleri	(f)
Özel Günler	
24 Kasım Öğretmenler Günü	18
Doğum Günü	7
Anneler Günü	5
Babalar Günü	2
Hediyenin Günü Olmaz	2
Mezuniyet	2
Yeni Yıl Hediyesi	1
Dönem Sonu	1
Evlilik Yıl Dönümü	1
Öğretmenin Özel Günleri (Nişan, Düğün, Çocuk Sahibi Olma, Yakınını Kaybetme)	1
Milli Bayramlarda Gösteri Sonrasında	1
Genel Toplam	42

Tablo 5’te öğretmenlere hediye verilen özel günler bulunmaktadır. Bu özel günler içinde en çok hediye verilen özel günün “24 Kasım Öğretmenler Günü” olduğu görülmektedir. Bu özel günü takiben doğum günü ve anneler günü de sıklıkla hediye verilen özel günler arasında yer almaktadır. Babalar günü, mezuniyet, yeni yıl hediyesi ve öğretmenin özel günleri de dâhil olmak üzere çeşitli günlerde öğretmene hediye verildiği ifade edilmektedir. Aşağıda Ö12 kodlu öğretmene ait görüşler yer almaktadır.

Şekil 10*Ö12 Kodlu Öğretmen Görüşü*

2. Hangi özel günlerde veliler tarafından öğretmenlere hediye verilmektedir? Açıklayınız.

Genel olarak 24 Kasım dizebilirim. Ama son yıllarda öğretmenlerin özel tarihler (doğum günü, evlilik yılı...) gibi de de hediyeler verilmektedir. whatsapp anneleri artık nasıl organize olursa...

Ö12 kodlu öğretmen “WhatsApp/Sınıf anneleri”nin hediye alımında aktif olduklarını ve süreci ne denli abartabildiklerini vurgulamaktadır. Velilerin kendilerinin ya da bir arkadaşlarının öğretmene hediye alma ile ilgili anlarına yönelik görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur.

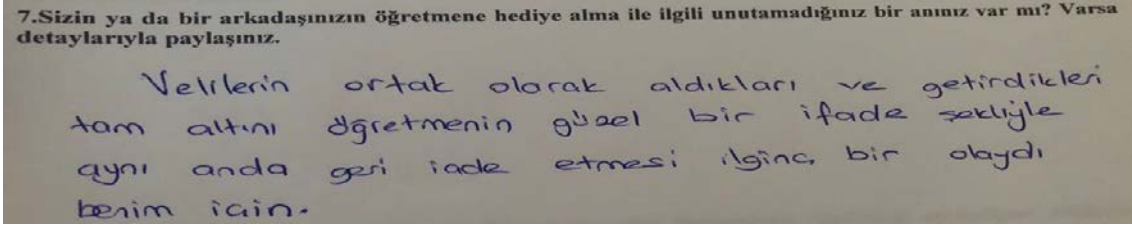
Tablo 6*Velilerin Hediye Alma ile İlgili Yaşadıkları Anılar (n=19)*

Velilerin Görüşleri	(f)
Anım yok	14 kişi
Anım var	5 kişi
Anıların Kapsamı	6
Öğretmenler gününde heyecandan hediye karıştırılması	1
Hediye vermenin aşırı heyecan yaratması	1
Öğretmene alınan hediyeler karşısında kıyaslamaların yapılması	1
Öğretmenin maddi değeri yüksek olan hediye iade etmesi	1
Öğretmene hediye olarak nakit paranın verilmesi	1
Öğrencinin öğretmene alınan hediye haberini olmaması	1
Genel Toplam	6

Tablo 6’da velilerin hediye alma ile ilgili yaşadıkları anılara ilişkin görüşlerine yer verilmektedir. Velilerin çoğunluğu hediye alma ile ilgili anılarının olmadığını belirtmektedir. Hediye alma ile ilgili anılarının olduğunu belirten veliler ise şu şekilde durumu ifade etmektedir:

Şekil 11

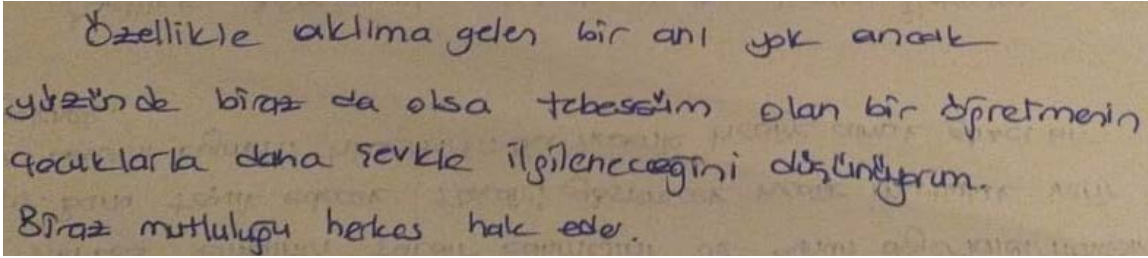
V19 Kodlu Veli Görüşü



V19 kodlu velinin ifadeleri incelendiğinde maddi değeri yüksek olan hediye karşısında öğretmenin tutumu, velinin dikkatini çekmektedir. Maddi değeri yüksek hediye için öğretmenin iade etmesini beklenmeyen bir durum olarak değerlendirmektedir. Aşağıda V17 kodlu velinin görüşlerine yer verilmektedir.

Şekil 12

V17 Kodlu Veli Görüşü



V17 kodlu veli hediye alma, öğretmeni mutlu edeceğini ve dolayısıyla öğretmenin mesleğine karşı motivasyonunu arttıracaklarını belirtmektedir. Bu motivasyonun, öğrencilere de olumlu etkilerinin olacağını düşünmektedir. Velilerin hediye almasına yönelik yaşadıkları anılar genel olarak değerlendirildiğinde heyecan ve tebessüm uyandıran olayların yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmene hediye vermenin bu heyecan dolu anıları yaratmasının yanısıra kıyaslanma endişesine neden olduğu anılar da yer almaktadır.

Velilerle yapılan yüzyüze görüşmelerde öğretmene hediye alma denilince akla gelen olumlu/olumsuz üç kavram sorulmuştur. Olumlu kavramlar, *sevgi, değer verme, emek, öğretmenler günü, değerli hissettirme* şeklinde ifade edilirken; olumsuz kavramlar *yarış, toplumsal baskı, tutsaklık* şeklinde belirtilmiştir. VG1 hediye vermede önemli bir kavram olan değer vermeyi “Her fert değer verdiği kişiyi mutlu etmek ister.” ile ifade etmiştir. VG2 öğretmenler gününün bir hediye alma baskısına neden olduğunu “Toplumumuzda özellikle öğretmenler gününde hediye alma neredeyse zorunluluk niteliğindedir. Öğrenci ve veliler arasında ayrımcılığa sebebiyet verecek bu sisteme karşı çıkmak isteyen velilerin de mahalle baskısı nedeniyle çoğunluğa uyum sağladığı düşüncesindeyim.” şeklinde ifade ederken VG3 de benzer bir şekilde öğretmenler gününün bir yarışa dönüştürüldüğünü “Maalesef bazı veliler arasında öğretmene alınan pahalı hediyeler bir yarış amacına dönüşmüş ve asıl gayesinden uzaklaşmıştır. Bu tip yarışlar hem maddi durumu düşük velileri ve öğrencileri üzmekte, mahcup

hissettirmekte hem de öğretmeni zor durumda bırakmaktadır.” şeklinde ifade etmişlerdir. VG3 toplumsal baskı ve tutsaklık olumsuz kavramlarını kullanarak “Son yıllarda özellikle WhatsApp grupları nedeniyle velilerin hediye almaya zorlandığını da görmekteyim. Bu da velide bir baskı oluşturuyor. İzlenen reklamlardan WhatsApp grup sohbetlerine kadar her şey hediye alımı konusunda kişiyi baskı altına alıyor. Böyle olunca da bunun bir zorunluluk haline gelmesi söz konusu oluyor. Bence hepimiz bir şekilde WhatsApp gruplarının tutsağı durumuna getiriliyoruz. Ne kadar yapmayız, etmeyiz, sürece dahil olmayız desek de bir anda kendimizi aynı çarkın içinde buluyoruz ne yazık ki” ifadeleriyle görüşlerini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin hediye kabulü ile ilgili anılarına yönelik görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Öğretmenlerin Hediye Alma ile İlgili Yaşadıkları Anılar (n=20)

Öğretmenlerin Görüşleri	(f)
Anım var	13 kişi
Anıların Kapsamı	
Toplam	16
Okuma-yazma öğrettiği bir öğrencisinin “lale” getirmesi.	1
Zümresine altın gelen öğretmenin sinirlenip kendisine gelen tüm hediyeleri çöpe atması.	1
Hediye olarak altın kabul etmeyeceğini söyleyen öğretmene altından değerli hediyelerin gelmesi.	1
Bir öğretmenin evindeki eksik eşyaları velilere hediye olarak aldırması.	1
Öğretmenin gelen altın hediyeyi iade etmesi ancak velilerin ısrarlarıyla geri alması.	1
Öğretmene hediye gelen çiçeklerin okul yardımcı personeli tarafından okul önünde satılması.	1
Öğretmenin kendisine gelen hediyeyi beğenmeyip diğer öğretmenlere göstermekten kaçınması.	1
Öğretmenin çocukları sınava hazırlama karşılığında velilerin araba hediye etmesi.	1
Öğretmenin kendisine gelen notları saklaması ancak bir süre sonra atmaya başlaması.	1
Öğretmenin, veliyi zor durumdan kurtarması üzerine velinin minnet dolu mektup yazması.	1
Evlenmek üzere olan öğretmenin ihtiyaçlarını öğrencilerine söyleyip aldırması.	1
Öğretmenin doğacak bebeğine Baby Shower partisi hazırlatması.	1
Öğretmenin proje ödevi olarak ihtiyacı olan ürünleri hazırlatıp ürettirmesi.	1
Havuç hediye gelmesi.	1
Bir öğretmenin diğer öğretmene set gelmesi üzerine kendine neden çanta alındığı söylemesi.	1
Öğretmenin çiçeği sınıfta bırakmasıyla velinin hediyeyi beğenmediğini düşünüp tepki göstermesi.	1
Anım yok	7 kişi

Tablo 7’de öğretmenlerin hediye alımıyla ilgili birbirinden farklı pek çok anıların var olduğu görülmektedir. Bu anıların bir kısmının öğretmenlik mesleğine yönelik duygu dolu anılar olduğu görülmekle birlikte, bir kısmının ise öğretmenlerin gelen hediyeyi kendine verilen değer olarak görüp bunun sonucu olarak da farklı duygulara bürünmesi ile ilgili olduğu görülmektedir. Velilerin maddi değeri yüksek hediyeler alması sonucunda bazı öğretmenlerin zor duruma düşürüldüğü belirtilirken bazı öğretmenlerin de bu hediyeler karşısında tatmin olmadıkları görülmektedir. Aşağıda Ö11 kodlu öğretmenin görüşlerine yer verilmektedir.

Şekil 13

Ö11 Kodlu Öğretmen Görüşü

4. Sizin ya da bir meslektaşınızın hediye alma ile ilgili ilginç bir anısı var mıdır? Varsa detaylarıyla paylaşınız.

Öğretmenliğimin ilk yıllarında gelen hediyelerden rahatsız olduğum için (~~ama~~ ~~taki~~ ~~ss.~~) hediye kabul etmek istemediğimi sadece çiçek gelirse alabileceğimi söylemiştim. Bunu eli boş gelmek istemeyen öğrencilerim için ve minik çiçekleri kasta ederek söylemiş olmanın rağmen büyük ve gösterişli çiçeklerle karşılaşıp ne yapacağımı bileneviştim.

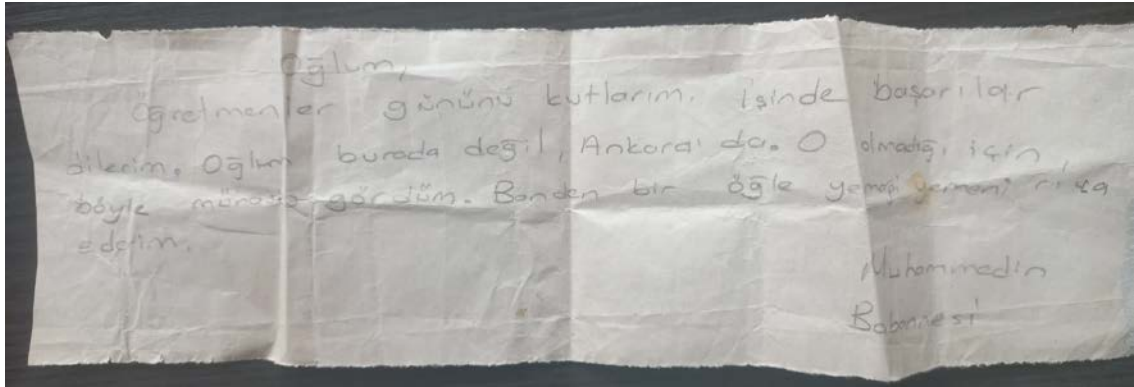
Bir keresinde de gelen çiçeklerden birkaçını sınıfta bırakmışım (sınıfı güzelleştirmek adına), çiçeği getiren veli alınmıştır. "Beğenmediniz mi kocam hediyemi?" demişti.

Öğretmenler Günü ve diğer günlerde hediye alıp verme meselesi tartışmaları beni hep rahatsız eder. Çünkü hassas bir dergesi var.

Ö11 kodlu öğretmen, sadece çiçek kabul edeceğini söylemesine rağmen velilerin alabilecekları içerisinde en iyiyi alma istekleri nedeniyle, yaşadığı rahatsızlığını ifade etmektedir. Öğretmenin manevi değeri olan çiçek beklentisinin veliler tarafından yetersiz görüldüğü ve bu isteği toplum beklentilerinin altında kaldığı için anlamlandırılmadığı, öğretmenin beklenti içerisinde olduğu düşünülmektedir. Aşağıda Ö1 kodlu öğretmene, veli tarafından verilen not yer almaktadır.

Şekil 14

Ö1 Kodlu Öğretmen Görüşü



"Oğlum,

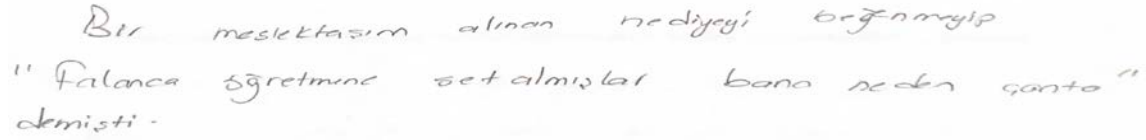
Öğretmenler gününü kutlarım. İşinde başarılar dilerim. Oğlum burada değil, Ankara'da. O olmadığı için böyle münasip gördüm. Benden bir öğle yemeği yemeni rica ederim.

Muhammed'in Babaannesi"

Ö1 kodlu öğretmen kendisine gelen bir nota yer vermektedir. Bu küçük notta öğrencinin yaşlı babaannesinin, öğretmene hediye anlamında gönderdiği nakit paranın, aslında bir yemeği simgelediği ve oldukça masum düşüncelerle verilmesi söz konusudur. Ancak öğretmene verilen nakit para, öğretmen tarafından bir hayli şaşırtıcı bir olay olarak ifade edilmektedir. Aşağıda Ö20 kodlu öğretmenin görüşlerine yer verilmektedir.

Şekil 15

Ö20 Kodlu Öğretmen Görüşü

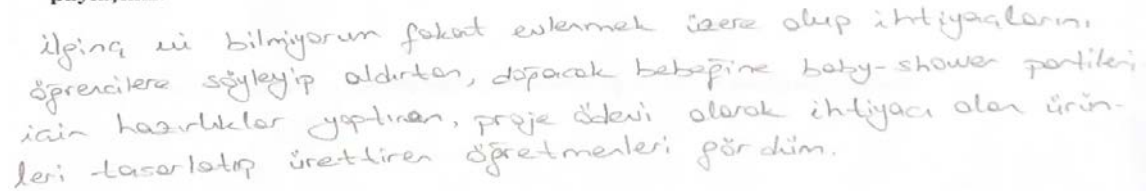


Bir meslektaşım alınan hediyeyi beğenmeyip "Falanca öğretmene set almışlar bana neden şanta" demişti.

Ö20 kodlu öğretmenin anısında, bazı öğretmenlerin maddi değeri yüksek hediyelere önem verdikleri görülmektedir. Aslında burada gelen hediyein maddi değerini, kendine verilen değer olarak görüp bu durum öğretmende kızgınlığa sebep olmaktadır. Aşağıda Ö16 kodlu öğretmenin görüşlerine yer verilmektedir.

Şekil 16

Ö16 Kodlu Öğretmen Görüşü



İfening ni bilmiyorum fakat evlenmek üzere olup ihtiyaçlarını öğrencilere söyleyip aldırta, dâpâarak bebâpîne baby-shower partileri için hazırlıklar yaptınan, proje ödevi olarak ihtiyacı olan ürünleri tasarlatıp ürettiren öğretmenleri gördüm.

Ö16 kodlu öğretmenin anılarında bazı öğretmenlerin hediye adı altında özel ihtiyaçlarını aldırıldığı ve bunu talep ettiği görülmektedir.

Öğretmenlerle yapılan yüzyüze görüşmelerde, hediye kabul etme denilince akıllarına gelen olumlu/olumsuz üç kavram sorulmuştur. Olumlu kavramlar *teşekkür, takdir edilme isteği, ilişkinin gelişmesi, sevgi, değer verme, paylaşım, gelenek* şeklinde belirtilirken olumsuz kavramlar *torpil, beklenti, yarış, zorunluluk* şeklinde belirtilmiştir. ÖG2 hediyein kabul edilmesindeki amacın sevgi ver değer verme olduğunu "Çocuklar öğretmenlerini sevdiği, onlara değer verdiği ve bu duyguları öğretmenlerine hissettirmek istediği için hediye alır." şeklinde belirtirken; ÖG1 hediye ile öğretmenlerin takdir edilme ihtiyaçlarının karşılanabileceğini "Verilen emeklerin görüldüğünü bilmek öğretmene iyi hissettiriyor. Çalışma motivasyonunu artırır." ifadesiyle belirtmiştir. ÖG3 ise öğretmenlik mesleğinin kutsallığını vurgulayarak "Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu günden beri öğretmenliğin kutsal bir meslek olarak görülmesi, o zamandan itibaren öğretmenlere çokça değer verilmesi, farklı bireyler olarak, farklıdan kastım saygı gören bireyler olarak görülmesi ama artık günümüzde bunun biraz daha değişmesi, kavram olarak değersiz hale getirilmesi ama hala bazı çevrelerde bu geleneğin iyi niyetli bir şekilde devam ettirilmesi" ifadeleriyle konu hakkındaki görüşlerini açıklamıştır. ÖG1 "Öğretmene hediye alan öğrenciler en iyi yarışına girebilir. Bu da gereksiz maddi harcamalara neden olabilir." ifadesi ile yarış kavramını olumsuz olarak belirtmiştir. Velilere hediye alma gerekçelerinin, geçmişten günümüze değişip değişmediği sorularak Tablo 8'deki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 8*Hediye Alma Gerekçelerindeki Değişime Dair Veli Görüşleri (n=19)*

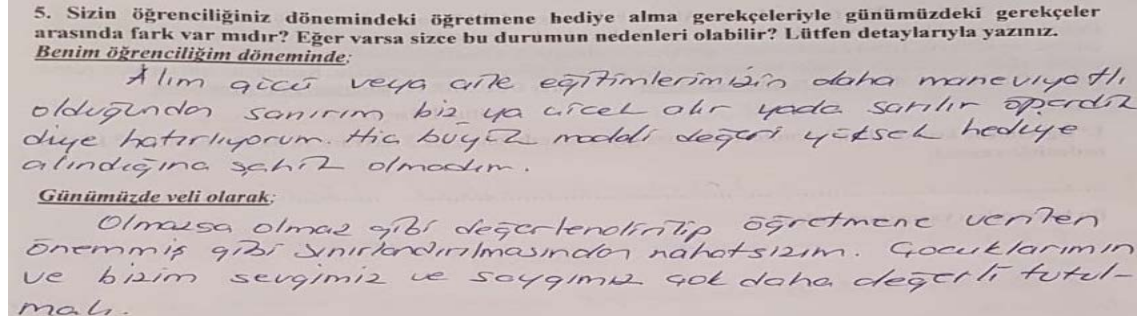
Velilerin Görüşleri		(f)
Fark var	Fark var diyenlerin gerekçeleri	11 kişi
<i>Benim öğrenciliğim döneminde</i>	Toplam	50
	Sadece “Öğretmenler Günü”nde hediye alınır.	3
	İmkânlar doğrultusunda bireysel hediyeler alınır.	2
	Gerek ya da zorunluluk değildi.	2
	Öğrenci sevdiği öğretmene sembolik hediye verirdi.	2
	Öğretmene gözüne girmek için hediyeler almıyordu.	2
	Bakkallardan pilot kalem, selpak mendil alırdık.	1
	Öğretmenler gününde abartılmadan hediyeler alınır.	1
	Öğretmene mutlaka hediye alınır.	1
	Haftalar öncesinde planlanırdı.	1
	Maddi değeri yüksek hediyeler alınır.	1
	Öğretmenler hediye kabul ederdi.	1
	Maddi değeri yüksek olmayan hediyeler alınır.	1
	Ya çiçek alırdık ya da sarılır öperdik.	1
	Veli öğretmene müdahale etmezdi.	1
	Veliler arasında bir yarış varmış hissi oluyordu.	1
	Hediyeye göre öğretmenin tavrı değişiyor düşüncesi vardı.	1
	Öğrencilik dönemimde hediye olayının günümüzdeki kadar çok konuşulmuyordu.	1
	Öğretmenlere bu kadar çok hediye alınmıyordu.	1
	Öğretmene küçük ama kullanışlı hediyeler alınır.	1
	Hediye gerekçesi öğrenci açısından sevgi ve saygıydı.	1
	Hediye gerekçesi veli açısından saygıydı.	1
<i>Günümüzde veli olarak</i>	Ortak hediye alımı daha yaygın hale geldi.	3
	Hediye seçenekleri fazlalaştı.	2
	Öğretmene verilen önemmiş gibi sınırlandırılması rahatsız ediyor.	2
	Olmazsa olmaz gibi değerlendiriliyor.	2
	Öğretmeni mutlu etmek ve minnettarlığı ifade için hediyeler almıyor.	2
	Öğretmenle iletişimimiz arttı.	1
	Öğretmenin gözünü boyamak için hediyeler almıyor.	1
	Günümüzde çocuklar çok şanslı istedikleri hediye alabiliyorlar.	1
	Veli gruplarında günler öncesinde hediye konusu konuşulmaya başlıyor.	1
	Öğretmen kabul etmeyebiliyor.	1
	Sınıfta kullanabilecekleri hediyeleri kabul edebiliyor.	1
	Çocukların ve bizim sevgimiz, saygımız çok daha değerli tutulmalıdır.	1
	Abartı hediye fikirleri nedeniyle diğer velilerle tartışıyoruz.	1
	Veliler arasında bir yarış varmış hissi oluyor.	1
	Sınıf annesi öncülük yapıyor.	1
	Nicelikten çok nitelik değerlendiriliyor.	1
	Öğretmene hediye verilen özel günlerin sayısı arttı.	1
	Teknolojik gelişmeler sonucu veliler arasında organizasyon arttı.	1
Fark yok	Fark yok diyenlerin gerekçeleri?	8 kişi
	Toplam	9
	Hediye alma gerekçesi değişmedi.	3
	Özel ve değerli olduğunu hissettirmek.	3
	Bireysel/ toplu alımlar geçmişte de günümüzde de yapılıyordu.	2
	Sevgimizi sembolize etmek amacıyla almıyordu.	1
Genel Toplam		59

Tablo 8’de hediye alma gerekçelerinin değişimine dair veli görüşlerine yer verilmektedir. Velilerin çoğunluğu hediye alma gerekçelerinde geçmişten günümüze değişimler yaşandığını belirtmektedir. Hediye alma gerekçelerinin onların öğrencilik zamanında “*Sadece ‘öğretmenler günü’nde hediye alınır.*”, “*İmkânlar doğrultusunda hediyeler alınır.*” ve “*Gerek ya da zorunluluk değildi.*” olduğunu ifade etmişlerdir. Günümüzde hediye alma ile ilgili verilen cevaplarda ise “*Ortak hediye alma yaygın hale geldi.*” ve “*Hediye seçenekleri farklılaştı.*” gibi durum tespiti yapılan ifadelerin yanısıra “*Öğretmene verilen önemmiş gibi sınırlandırılması rahatsız ediyor.*” ve “*Olmazsa olmaz gibi değerlendiriliyor.*” ifadeleri ile de yarattığı

rahatsızlığın altı çizilmektedir. Geçmişten günümüze fark olmadığını belirten veliler ise görüşlerini “Hediye alma gerekçesi değişmedi.” ve geçmişte de günümüzde de anlamının “Özel ve değerli olduğunu hissettirmek.” şeklindeki ifade etmektedir. Aşağıda V11 kodlu velinin görüşlerine yer verilmektedir.

Şekil 17

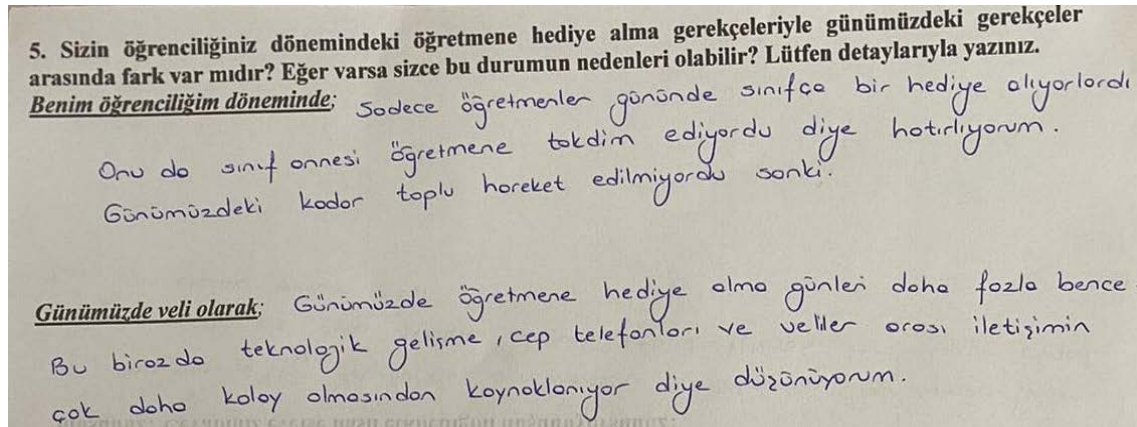
V11 Kodlu Veli Görüşü



V11 kodlu veli geçmişten günümüze hediye almaya yönelik bakış açılarında fark olduğunu belirtmektedir. Geçmişte manevi değeri olan hediyeler tercih edilirken, günümüzde hediye maddi değeri öğretmen verilen değere eş görülmesi özellikle vurgulanmaktadır. Geçmişten günümüze hediye almaya yönelik değişen bu anlayış, veliyi rahatsız etmektedir. V14 kodlu veliyeye ait değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır.

Şekil 18

V14 Kodlu Veli Görüşü



V14 kodlu veli geçmişte de sınıf annelerinin ve toplu hediye alımlarının var olduğunu belirtmektedir. Günümüzde ise teknolojinin kullanımı ile birlikte iletişim kanallarının yaygınlaşmasıyla veliler arasındaki organizasyonun kolaylaştığını vurgulamaktadır. Öğretmenlerin kabul edebilecekleri ve edemeyecekleri hediyelere yönelik görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9*Kabul Edilecek Hediyelere Yönelik Öğretmen Görüşleri (n=20)*

Öğretmen Görüşleri	(f)
Kabul Edilebilecek Hediyeler	
Toplam	32
Manevi değeri olan hediyeler	14
Öğrenci tarafından hazırlanan, el emeği hediyeler	7
Çiçek	6
Kişiye özel, anlamlı hediyeler	3
Öğrenci tarafından alınıp getirilen hediyeler	1
Öğretmene anı kalabilecek hediyeler	1
Kabul Edilmeyecek Hediyeler	
Toplam	24
Maddi değeri yüksek hediyeler (araba, ev, altın, para, pırlanta, marka çantalar vs.)	15
Sınıf annesinin baskısı ile alınan hediyeler	2
Diğer öğrencilerin rencide etmeyecek hediyeler	1
Kişiye uygun olmayan hediyeler (ev eşyası, biblo vs.)	1
Velilerin çıkar beklentisi ile aldıkları hediyeler	1
Belli markalara ait hediye çekleri	1
İsteksiz alınan hediyeler	1
Pahalı çiçekler	1
Ortaklaşa alınan hediyeler	1
Kabul Edilmeyecek Hediyelere Yönelik Bakış Açılarının Nedenleri	
Toplam	17
Abartı hediyelerin öğretmenleri rencide etmesi	3
Maddi değeri yüksek olan hediyelerin öğretmeni zor durumda bırakması	3
Öğretmenlik mesleği etik ilkelerine uygunluk	3
Maddi değeri yüksek hediyelerin öğrenci üzerinde manevi bir baskı oluşturma	2
Maddi değeri yüksek hediye almanın bir veliler arasında rekabete neden olması	2
Öğrenci tarafından hazırlanan hediyelerin özel hissettirmesi	1
Maddi açıdan zor durumda bırakmak istememe	1
Öğretmenliğin kutsal bir meslek olması	1
Öğretmene hediye verilmesi şartmış bir algının varlığı	1
Genel Toplam	73

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, manevi değeri yüksek ve öğrenci tarafından hazırlanmış el emeği hediyelerin kabul edilmesi gerektiğini belirttiği görülmektedir. Maddi değeri yüksek olan ve sınıf annelerinin baskıları ile alınan hediyelerin kabul edilmemesi gerektiği ise özellikle belirtilmektedir. Bu hediyelerin kabul edilememesi gerekçeleri ise maddi değeri yüksek hediyelerin öğretmenleri zor durumda bırakması, öğretmenlik meslek etiğine uygun olmaması, öğretmenin bu hediyeler sonucunda üzerinde psikolojik baskı hissetmesi şeklinde ifade edilmektedir. Ayrıca bu hediyelerin veliler arasında rekabete neden olduğu ve maddi açıdan onları zor durumda bıraktığı da belirtilmektedir. Aşağıda Ö8 kodlu öğretmenin bu soruya verdiği cevaplar yer almaktadır.

Şekil 19

Ö8 Kodlu Öğretmen Görüşü

3. Sizce bir öğretmen hangi tür hediyeleri kabul etmelidir/etmemelidir? Detaylarıyla anlatınız.

Kabul edilebilecek hediyeler:

Çiçek

Kalem

Mesleğini icra ederken kullanılabileceği diğer

araçlar

Öğrencilerin kendilerinin yaptığı, hazırladığı he

diyeler.

Kabul edilemeyecek hediyeler:

Para

Altın

Bu bakış açısının nedenleri:

Öğretmeni veliye karşı borçlu hissettirme
yemek ve öğretmenlik mesleği ile uyumlu hediyeler,
konunun etik tarafını ihlal etmemek adına
gerçekten kabul edilebilir.

Ö8 kodlu öğretmen manevi değeri olan ve mesleğinde kullanılabilecek hediyelerin kabul edilebileceğini belirtirken maddi değeri yüksek hediyelerin kabul edilmemesi gerektiğini belirtmektedir. Bu bakış açısının nedenlerini, hediyein üzerinde psikolojik baskı oluşturmaması ve mesleki etik ilkelerini ihmal etmek istememesi olarak ifade etmektedir.

Öğretmenlerle yapılan yüzyüze görüşmelerde hediye kabul ederken nelere dikkat ediyorsunuz sorusu yöneltilmiştir. ÖG1 hediyein manevi değerinin olması, toplu alınması, beklenti içine girilmeden alınması gibi kriterleri olduğunu “Hediyein değeri, toplu alınıp alınmadığına, etik ilkelere uyup uymadığına, hediyein amacı kişinin hediye vermeye niyeti, hediye sonrası beklentisi olup olmadığına dikkat ediyorum” şeklinde ifade etmiştir. ÖG2 özellikle öğretmenler gününde hediye alımının bir zorunluluk gibi yansıtıldığını belirterek hediye kabul ederken maddi anlamda düşük hediyeleri kabul ettiğini “Düşük maliyetli olmasına dikkat ediyorum. Veliler kendini özellikle 24 Kasım’da hediye alma zorunluluğunda hissediyor. Mümkünse hediye alınmaması yönünde ve kırıcı olmadan bir açıklama yapıyorum. Ortama göre şekillenebiliyor” ifadeleriyle belirtmiştir. ÖG3 aşırı pahalı hediyeleri kabul etmediğini belirtirken bunun nedeni olarak da “Çünkü öğrencilerim de velilerim de benim karakterimi az çok bildikleri için maddi anlamda büyük şeyleri onlardan beklemeyeceğimi onlar da bilir, bu nedenle bugüne kadar böyle bir sorun da yaşamadım açıkçası.” ifadeleriyle açıklamıştır. Manevi değeri olan hediyeleri değerli bulduğunu ifade ederken “Maddi değeri yüksek hediyelerin beni rencide ettiğini düşünürüm” şeklinde maddi değeri yüksek hediyeleri kabul etmediğini de belirtmiştir.

Velilerle yapılan yüzyüze görüşmelerde öğretmene hediye alırken nelere dikkat ettikleri sorulmuştur. VG1 hediye alırken çocuklarının görüşlerini önemseydiğini ve emek harcanarak hazırlanan hediyelerin daha değerli olduğunu “Biz hediyeye kızım ve oğlumla karar veriyoruz. Daha doğru bir ifade ile kızım ve oğlum düşünüyor. Hediyeler maddi anlamda bütçe dahilinde hediyeler olabileceği gibi resimler, el emeği hediyelerde olabiliyor. Kızım kart yapmayı seviyor onları da ekliyor. Önemli olanın sevgiyi yansıtması olduğunu biliyor, emekleri için aileden olan değerli öğretmenlerimize ufak hatıralar ulaştırmaya çalışıyoruz.” şeklinde ifade etmiştir. VG2 öğretmene verilen hediyein el emeği olması gerektiğini “Öğretmenimizi zor durumda bırakmayacak, maddi değeri çok yüksek olmayan, genellikle ev yapımı ya da çocuğumun el emeği hediyeleri vermeyi tercih ediyorum. Hediye işini yarıya dönüştürmekten çok öğretmenimize saygı

ve sevgimizi yarıya dönüştürme kanaatindeyim.” şeklinde belirtmiştir. Öğretmene hediye alırken çocuğunun öğretmeni için ne yapmak istediğini önemli gören VG3, veli grupları nedeniyle maddi değeri yüksek bir hediye almaya zorlandığını “Yıl sonunda veli gruplarının baskısı ile yüzleşmek zorunda kaldım. Birden veli hediye WhatsApp grubuna eklendim ve herkes evet hediye alalım beni de sayın dediği için ayrı davranmadım. Ciddi anlamda pahalı bir markaya ait çantanın ortağı oldum. Hiçbir emek harcamadım, üzerinde hiç kafa yormadım, gönderilen ibana bana düşen parayı göndererek güya öğretmeni düşündüm ve ona şahane bir hediye almış oldum” şeklinde yaşadığı sorunu belirtmiştir. Hediyein amacının bu olmaması gerektiğini de ekleyen VG3 “Bu şekilde bir davranış görmek istemezdim, bu hediyein doğasına aykırı bir kere. Hediye almada amaç, seni düşünüyorum, seni önemsiyorum mesajı değil midir? Bu ne şimdi, önemsemek mi?” ifadeleriyle görüşünü açıklamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada özel günlerde veli öğretmen hediyeleşmesi ilgili velilerin ve öğretmenlerin bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre velilerin ve öğretmenlerin önemli bir kısmı öğretmenlerin hediye kabul etmeleri gerektiğini belirtmiştir. Velilere göre hediye, öğretmene değer verildiğini anlatma şekli iken öğretmenlere göre hediye manevi değeri olan makul ve basit olması şartıyla kabul edilebilir bir olgudur. Hediyein kabul edilmesi gerektiğini belirten öğretmenler, hediyeyi manevi değeri ve toplumsal yaşamda yeri olan bir sembol olarak görmektedir. Bu düşünceye sahip olanların gerekçesi ise öğrencilerin masum hislerini yok saymamak ve onları değersiz hissettirmekten kaçınmaktır. Duran (2014) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin velilerden gelen hediyeyi kabul edeceğini ve reddedeceğini belirten öğretmen sayısı neredeyse eşit çıkmıştır. Erdemli ve Güner Demir’in (2018) yaptıkları çalışmada öğretmenlere hediye kabulü ile ilgili örnek olaylar sunulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin önemli bir kısmı etik dışı davranmayı reddedip hediyeyi kabul etmeyeceğini belirtmiştir; bu kararlarının gerekçeleri olarak da hediye almanın öğrenci ve velide bir beklenti oluşturması olduğu sorununa dikkat çekmiştir. Uzun ve Elma (2012) yaptıkları araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mesleki etik ikilemlerini ve bu ikilemleri çözümlene durumlarını belirlemiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük kısmının velilerden gelen değerli hediyeleri kabul etmeyeceğini ve verilen değerli hediyein rüşvet olarak algılanarak etik dışı bulunduğu belirtilmiştir. Alanyazında hediye kabulüne ilişkin farklı sonuçlar bulunmasına rağmen, bu araştırmada el emeği ile yapılan, manevi değeri olan, öğrenci tarafından hazırlanan hediyelerin öğrenci öğretmen ilişkisini güçlendiren ve öğrencilerin gelecekte öğretmenlerine bırakacakları bir hatıra olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Hangi özel günlerde öğretmene hediye verilmektedir sorusuna yönelik veliler ve öğretmenler en çok 24 Kasım Öğretmenler Günü cevabını verirken doğum günleri, anneler günü, babalar günü gibi özel günler verilen diğer cevaplardan olmuştur. Bununla birlikte; (Ö12) “*Son yıllarda öğretmenin özel günlerinde de hediyeler verilmektedir. WhatsApp/Sınıf anneleri artık nasıl organize ederlerse...*” şeklindeki ifadesi “WhatsApp/Sınıf anneleri”nin hediye alımında aktif olduklarını ve süreci abartabildiklerini vurgulamaktadır. Aydın ve diğerleri (2021) yaptıkları çalışmada öğretmene hediye verilen özel günleri öğretmenler günü, mezuniyet/dönem sonları, doğum günleri, yılbaşı, anne ve babalar günü şeklinde sıralamıştır. Katılımcıların en çok hediye verilen özel günün öğretmenler günü olduğu sonucu ise çalışmamızla örtüşmektedir. Bu sonuçlar öğretmenlere çeşitli özel günlerde hediye alındığını ve öğretmenlerin kabul ettiğini göstermektedir. Şen (2019) yaptığı araştırmada öğretmenlere hediye verilirken özellikle de 24 Kasım Öğretmenler Günü gibi günlerin bahane edilerek veliler arasında bir rekabetin oluşturulduğunu bunun da bu özel günlerin anlamını kaybetmesine neden olduğunu belirtmektedir.

Öğretmen ve veliler, hediye alma ve verme sürecine ilişkin trajik ve de trajikomik anılarından bahsetmişlerdir. Velilerin hediye alma ile ilgili anılarının kapsamına bakıldığında hediye vermenin aşırı heyecana neden olması, öğretmene alınan hediyeler karşısında kıyaslamaların yapılması, öğretmenin maddi değeri yüksek olan hediyeyi iade etmesi, hediye olarak nakit paranın verilmesi gibi durumlarının yaşandığı görülmüştür. Öğretmenlerin hediye kabulü ile ilgili anılarının kapsamına bakıldığında okuma yazma öğrettiği öğrencisinin “lale” hediye alması, zümresine altın gelen öğretmenin kendine gelen tüm hediyeleri sinirlenerek çöpe atması, evindeki eksik eşyaları velilere aldırması, çocukları sınava hazırlama karşılığı velilerin araba hediye etmesi gibi farklı duygu durumlarının tetikleyen anılarının olduğu görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik duygu dolu anılar yer almakla beraber bir kısmı da öğretmenlerin gelen hediyeyi kendine verilen değer olarak görüp bunun bir sonucu olarak da farklı duygulara bürünmesi ile ilgilidir. Velilerin maddi değeri yüksek hediyeler alması sonucunda bazı öğretmenlerin zor durumda kaldıkları, bazı öğretmenlerin de bu hediyeler karşısında tatmin olmadıkları ve bunun sonucunda trajikomik durumların yaşandığı görülmektedir.

Velilerin hediye alımında zorunluluk hissedip hissetmediklerine dair soruya katılımcıların çoğunluğu zorunlu hissetmedikleri cevabını vermiştir. Velilerin önemli bir kısmı öğretmenler emek harcamaları nedeniyle en güzel hediyeyi hak ettikleri düşünmektedir. Bu durumu (Ö16) *“Zorunlu hissetmekten çok keyif alıyorum hediye almaktan. Çocuklarımızı, eğitimimizi, geleceğimizi emanet ettiğimiz kişilerin mutlu olacağını bilmek beni de mutlu ediyor.”* ifadesiyle açıklarken; (Ö17) *“Ben hediye alırken kendimi zorunlu hissetmiyorum ama bazı velilerin hissettiğini düşünüyorum.”* şeklindeki ifadesi ise hediye alımı konusunda toplumsal bir baskının olabileceğini ve bu nedenle diğer velilerin kendilerini zorunlu hissedebileceğini düşündürmektedir. Brooks (2018) İskoçya’da öğretmenlere hediye alımına dair yaptığı haberde, öğretmene hediye alımı için toplanan paraya katılmayan öğrencilerin adlarının listeye yazılmayacağı tehdidi ile özel günlerde hediye alımının bir zorunluluğa dönüştürüldüğünü vurgulamaktadır. Aslında oldukça iyi bir niyetle öğretmene minnet bildirmek için alınan hediyelerin, bu şekilde bir ticari döngüyü besleyerek veli ve öğrenciler üzerinde baskı oluşturduğunu belirtmektedir.

Veliler, hediye alıp almamanın öğretmenle olan iletişimlerine bir etkide bulunmayacağını belirtmişlerdir. Her ne kadar çalışmamızda veliler, hediye almanın veli ile öğretmen arasındaki ilişkiyi etkilemeyeceğini belirtse de Mauss (2006), hediye almanın bir mübadele anlamı olduğunu ve bunun sonucunda kişilerin birbirleriyle etkileşim içerisinde kalmak zorunda olduklarını belirtmiştir. Yine toplumsal yaşamda hediye almanın sembolik anlamlar içerdiği ve bunların döngüsel bir şekilde kişileri birbirine borçlu hissettirebileceği de vurgulanmıştır. Game ve Metcalfe (2010) ise genel kanaatin aksine karşılık beklenmeden de hediye vermenin mümkün olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bunun sosyal ve kültürel yapıların destekleyicisi olduklarının ve yaşama bağlayan aidiyet duygusunun oluşmasında etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Velilerin çoğunluğu öğretmene hediye alma gerekçelerinde öğrenciliklerinden bugüne bazı değişiklikler olduğunu belirtmiştir. Bu değişikliğin olduğunu düşünen veliler özellikle geçmişte sadece öğretmenler gününde hediye alındığını, imkânlar ölçüsünde bireysel hediyelerin sunulduğunu ve sembolik hediyelerin ön planda olduğunu dile getirmişlerdir. Demez (2011), değişen toplumsal dinamikler nedeniyle hediye almanın anlamının geçmişten günümüze değiştiğinin düşünüldüğünün, bunun nedeni olarak kapitalist yapının çıkara dayalı ilişkileri desteklediği belirtilse de aslında bir şekilde hediye almanın ilk toplumlardan bugüne insan ilişkilerine sıcaklık katan anlamının hala devam ettiğini vurgulamaktadır.

Öğretmenler manevi değeri olan hediyelerin kabul edilmesi gerektiğini, maddi değeri yüksek olan; araba, ev, altın, para, pırlanta, marka çantalar gibi ve sınıf annelerinin baskıları ile alınan hediyelerin kabul edilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Maddi değeri yüksek hediyelerin öğretmenleri zor durumda bırakması, öğretmenlik meslek etiğine uygun olmaması, öğretmenin

bu hediyeler sonucunda üzerinde psikolojik baskı hissedebileceklerini ifade etmişlerdir. Araştırmanın bu sonuçları farklı çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Hafernik vd., 2013; Patıco, 2002). Hediyeler karşısında etik ikilemde kaldığı görüşü sebebiyle Hafernik ve diğerleri (2013) öğretmenlerin kabul edebileceği ve kabul edemeyeceği hediyeler şeklinde bir ayırım yapmak gerektiğini, bu ayırımın ölçütünün ise hediyein maddi değeri olduğu belirtmektedir. Bu görüşe göre kalem, çikolata gibi daha makul hediyeler kabul edilebilir hediyeler iken; altın veya değerli mücevherler gibi hediyeler kabul edilemez kategorisinde yer almaktadır. Patıco (2002) ise yaptığı araştırmada öğretmenlere en fazla gelen hediyein çiçek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Maddi değeri yüksek hediyelerin ise daha nadir geldiğini ifade etmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, veliler ve öğretmenler özel günlerde öğretmenlerin manevi değer gözetilerek hediye kabul etmeleri gerektiğini düşünmektedir. Hediyein geçmişten günümüze değişen anlamı göz önünde bulundurulduğunda özellikle sosyal bağları güçlendiren hediyeleşme maddi değeri yüksek olmayan, sembolik araç olarak yorumlanabilmesine rağmen, çeşitli psikolojik ve toplumsal baskı oluşturabileceği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma veliler ve öğretmenlerden alınan veriler doğrultusunda yapılmıştır. Gelecek çalışmalarda öğrencilerin ve yöneticilerin görüşlerinin belirlenmesi, öğretim ortamlarında hediyeleşme sürecine ışık tutması açısından önemli olabilir. Yine bir araştırma önerisi olarak, sınıf annelerinin hediye alma/verme sürecindeki etkileri de bir araştırma alt boyutu olarak gündeme getirilebilir.

Yazar Katkı Oranı

Tüm yazarlar makalenin tüm süreçlerinde eşit oranda rol almışlardır. Tüm yazarlar çalışmanın son halini okumuş ve onaylamıştır.

KAYNAKÇA

- Avcıoğlu, A. (2011). *Etik*. <http://www.dho.edu.tr/pusula/69/etik.html>
- Aydın, İ., Erdemli, Ö., Toptaş, B., & Güner Demir, T. (2021). Okulda hediye sürecine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(3), 890-921.
- Arap, İ., & Yılmaz, L. (2006). Yeni kamu yönetimi anlayışının “yeni” kurumu: Kamu görevlileri etik kurulu. *Amme İdaresi Dergisi*, 39(2), 51-69.
- Badiou, A. (2013). *Etik kötülük üzerine bir deneme*. Metis Yayınevi.
- Brooks, L. (2018). *Thank you is enough': Parents discourage festive gifts to teachers*. <https://www.theguardian.com/education/2018/nov/21/banchristmas-gifts-for-teachers-says-scottish-parents-group>.
- Duran, K. (2014). *Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki etik davranışları algılama düzeylerinin ve etik ikilemleri çözümlenmelerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Demez, G. (2011). Armağanın değişen sosyo-kültürel anlamları: Tüketim toplumu bağlamında bir hediyeleşme örneği olarak çiçek gönderme. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1(2), 87-103.
- Eken, M., & Güldüler, E. S. (2020). Hediye verme konusunda kamu hizmetinden yararlananların algıları üzerine bir değerlendirme. *Sakarya İktisat Dergisi*, 9(1), 39-51.
- Erdemli, Ö., & Güner Demir, T. (2018). Öğretmenlik meslek etiği açısından hediye alma: Örnek olay ekseninde değerlendirme. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 611-637.

- Flynn, F. J., & Adams, G. S. (2009). Money can't buy love: Asymmetric beliefs about gift price and feelings of appreciation. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(2), 404-409. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2008.11.003>.
- Game, A., & Metcalfe, A. (2010). Presence of the gift, *Cultural Studies Review*, 16(1), 189-211.
- Hafernik, J. J, Messerschmitt, D. S., & Vandrick, S. (2013). *Ethical issues for ESL faculty social justice in practice*. New York: Routledge.
- Haynes, F. (2020). *Eğitimde etik*. Ayrıntı Yayınları.
- İlgaz, S., & Bilgili, T. (2006). Eğitim ve öğretimde etik. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14.
- Kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları hakkında yönetmelik*. Resmi Gazete, 25785, 13.04.2005.
- Karataş, A. (2013). İlköğretim öğretmen adayları için meslek etiğinin önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 304-318.
- Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B., & Kahya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 29-49.
- Koçak, S. Y., & Yüksel, G. (2010). Türk Kamu Yönetiminde Etik ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 73-96.
- Mauss, M. (2005). *Sosyoloji ve antropoloji*. (Ö. Doğan, Çev.). Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). *Eğitimciler için mesleki etik ilkeler konulu genelge*. https://personel.meb.gov.tr/genelge_gorus_yonerge/ET%C4%B0K%20GENELGE.pdf.
- Özdemir, M. (2008). Kamu yönetiminde etik. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 179-195.
- Patino, J. (2002). Chocolate and cognac: Gifts and the recognition of social worlds in Post-Soviet Russia. *Ethnos*, 67(3), 345-368.
- Sakarya, C. I. (2006). *Türk kültüründe hediyeleşme geleneği ve hediyeler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Şen, M. L. (2019). Kamu görevlilerini yoldan çıkararak bubi tuzakları: Hediye ve kişisel kullanım amacıyla yapılan bağışlar. *Enderun Dergisi*, 3(2), 86-97.
- Taşçı, B. İ. (2012). Türk kamu yönetiminde hediye alma ve verme sorunu. *Türk İdare Dergisi*, (475). 119-120.
- Tezcan, M. (1989). Folklorik ve antropolojik yönleriyle hediye geleneği ve Türk kültüründeki yeri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 22(1), 29-36.
- Türk Dil Kurumu (2023, 13 Mayıs). Armağan ve Etik. <https://sozluk.gov.tr/>.
- Uzun, E. M., & Elma, C. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki etik ikilemleri çözümleme biçimleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 279-287.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

A gift can be defined as a cultural act seen in all cultures, whether primitive or contemporary and it has both universal and functional meanings. And exchange of gifts between people has an important role in the shaping of human relations in all societies from past to present and it has a meaningful place in all institutions within the social structure (Tezcan, 1989). We also have to examine the ethical impact of exchanging gifts in the area of education like in all other areas. Primarily, ethics is related to everybody who praises or condemns the actions of other persons and it has a very important place in education, because teachers and education managers are faced with ethical problems at all times and they also have to carry a responsibility for the education and moral wellbeing of the students, i.e. future generations (Haynes, 2020). After adoption of ethical principles, certain restrictions arising from ethical conduct were imposed on the public officials, banning them from accepting gifts and from deriving benefits with these gifts (Eken & Güldüler, 2020). Although it is assumed that gifts to the teachers are normally given as a sign of respect and love and therefore, moral value of the gifts is emphasized rather than their material value but in practice, we see differently (Sakarya, 2006).

Generally, acceptance of gifts from the guardians by the teachers can be assessed as a behavior that may make a negative impact on the ethical actions of a public official. In spite of all restrictions, teachers can sometimes accept gifts from the students and their guardians. For that reason, this research will focus on the feelings and thoughts relating to the purchasing of gifts by the guardians for the teachers and to the acceptance of these gifts by the teachers. In line with this general purpose, answers will be sought for the following question:

- How the guardians and teachers approach to giving/acceptance of gifts in special days?

Method

In this research, qualitative research method has been adopted in determining the approach of the guardians and teachers to the acceptance of gifts in special days. In this research, a status study has been made using an intertwined single status design since it aims to determine the ideas/feelings of the guardians and teachers about the acceptance of gifts. Relevant study group was created with 22 guardians who have children educated in the first and secondary schools during 2022-2023 academic year and with 23 teachers serving in different state first schools and secondary schools throughout the country. In this research, easily accessible status exemplification and criteria sampling were used in the determination of the participants. Selection of guardians who have at least 1 child educated in the first school or secondary school was taken as a criterion in this research.

In the collection of research data, survey forms and semi-structured interview forms were used. There were 6 questions in the survey form prepared for the guardians and there were 4 questions in the survey form prepared for the teachers by the researchers. Data obtained in this research was analyzed by using content analysis. In this research, opinions expressed by the guardians and teachers were conceptualized and codes were created.

Results and Discussion

According to the research data, important part of the guardians and the teachers stated that teachers should accept gifts. For the guardians, a gift is an expression of admiring the teacher and for the teachers, a gift has a moral value and it may be accepted if it is reasonable and simple. Stating that gifts are acceptable, the teachers see them as something with moral value and a symbol in the social life. The basis for this opinion is to avoid ignoring the innocent feelings of the students and trying not to make them feel as worthless. Although there are different results in the literature about acceptance of gifts, in this research, it was concluded that simple gifts that are

produced by the hand work of students and that have a moral value are more important in building a strong good relationship between the student and teacher and they also serve as a remembrance left by the students for their teachers.

When the feelings/memories arising from purchasing gifts by the guardians for the teachers were examined, it was observed that gift giving caused excessive excitability; gifts purchased for the teachers were compared with the gifts given by the other guardians; the teachers returned the expensive gifts and sometimes, cash money was given as a gift. Generally speaking, most of the memories were related to the strong respectful feelings for the profession of teaching and to the different feelings felt by the teachers after accepting a gift as a sign of the value given to him/her and also as a sign of admiration.

According to the results of this research, guardians and teachers believe that teachers may accept gifts in special days due to their moral value. And if we consider the meaning of gifts changing from past to the present time, we see that any exchange of gifts made in order to reinforce the social bonds is interpreted as a symbolic expression of love and respect provided that gift given is not expensive but such gifts may also cause psychological and social pressure. This study was made on the basis of the data collected from the guardians and teachers. However, any study evaluating the opinions of the students and school managers about this issue may be also important for shedding light to the gift giving process in the educational environments.